СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 10-го Вересня, 1903. Число 36. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, September 10, 1903. No. 36. 37

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень

10	Ч.	Августина, Мойсея
11	П.	† Усѣкн. гл. св. Іоана
12	С.	Александра
13	Н.	13 по Сош. Полож. пояса П. Б.
14	П.	Симеона Стовп.
15	В.	Маманта. Іоана
16	С.	Антима, Теоктиста

— **Нынѣшне** число „Свободы“ спôзнилось черезъ те, що машины закуплені „Свободою“ ще не зовсѣмъ уставлені.

— **Нѣхто** може й не повѣрити, абы одна нôчка сну въ своимъ домѣ коштувала кого 900 доляровъ, а одначе и се лучае ся на божômъ свѣтѣ. Таку суму мусить платити за кожду нôчку турецкій султанъ, Абдулъ Гамідъ. Ті грошѣ идуть на членôвъ спеціяльного вôйскового штабу, котрый стереже спальнѣ султана. Въ складъ штабу входить двохъ ґенераловъ, полковникъ, майоръ, капитанъ и гуртокъ рядовыхъ жовнѣрѣвъ. За нôчну працю платять кождому ґенералови по 50 турецкихъ дукатôвъ, себто около 235 доляровъ на нашѣ грошѣ; полковникови 40 дукатôвъ, майорови 35, капитанови 30, а рядовому воякови дуката. Разомъ платня тыхъ сторожѣвъ султана выносить вызше 900 доляровъ за одну нôчь. Выплачує ся имъ кождого дня ранкомъ по скôнченю службы, не такъ якъ прочимъ турецкимъ жовнѣрамъ и урядникамъ, що ждуть на свою платню по кôлька и кôльканайцять мѣсяцѣвъ. Сесю дорогу варту завѣвъ у себе султанъ вôдъ часу убійства сербского короля Александра и королевои Драги. Очевидна рѣчь, що напудивъ ся, сердега, абы и его такъ не убили.

— **Интеліґентный** рускій хлопець умѣючій добре читати и писати по анґлійски и по руски може достати мѣсце въ анґлійскôмъ банку. Платня 30 доляровъ на мѣсяць. Голоситись сейчасъ до редакціи „Свободы“.

— **Наѣвъ** ся страху. Муриньскій попъ, Самуилъ Стайлесъ, вже бувъ повѣшеный въ Куеро, Текс. за убійство. Приятелѣ и адвокаты засудженого подали до ґубернатора просьбу о помилуване, але ґубернаторъ, мовь на перекоръ, не спѣшивъ ся. Вже надôйшовъ той день коли засудженого мали вѣшати, вже выведено его пôдъ шибеницю, а вôдповѣди якъ нема такъ нема. Ажъ коли вже закладано ему шнурокъ на шию и катъ мавъ пôдтягати безталанного на.... другій свѣтъ, надоспѣло помилуване. Сердега бувъ одначе такъ наляканый, що не мôгъ стояти на ногахъ анѣ второпати змѣсту телеґрамы.

— **Державу** Місурі и Канзасъ знову навѣстили грôзні повени, въ наслѣдокъ частыхъ и великихъ дощѣвъ. Самъ разомъ обчисляють, що навѣть надѣлали тамъ на кôлька міліонôвъ шкоды.

— **Експлозія** динамиту лучила ся оногды въ фабрицѣ „Индепендентъ Павдеръ Ко.“ въ Картеджь, Мо. и знищила цѣлый фабричный будинокъ. Зъ людей погибло при тôмъ 5. робôтниковъ.

— **Довѣдуємо** ся зъ достовѣрного жерела, що епископъ Серафимъ зноситъ ся зъ редахторами нюйорскои „казеты“, котра недавно що столько помый выляла на его голову и его поповъ.

— **Недавно** сему зоставъ въ Perth Amboy, N. J. убитый Фецко Мадѣкъ. Вôнъ пôйшовъ до готелю грати въ кульки зъ одным Унґаромъ и той Унґаръ погнѣвавъ ся на Фецка и такъ его кійомъ вôдъ пула вдаривъ по головѣ, що той заразъ упавъ на землю. Небôщикъ живъ еще потому 6 днѣвъ почѣмъ померъ а тѣло его перевезли до Ансоніи, Конн. де мешкае его отець. Унґара спôймала поліція и всадила до Ивановои хаты. Небôщикъ не належавъ до жадной орґанізаціи; до братства переставъ платити 6 мѣсяцѣвъ тому назадъ.

Як. Поливка.

— **Трехъ** замаскованыхъ злочинцѣвъ впало дня 2. с. м. надъ ранкомъ до урядку електричныхъ трамваѣвъ въ Чікаґо, Ил. и почало стрѣляти до урядниковъ. Заки надоспѣла помôчь розбишаки застрѣлили двохъ урядниковъ, двохъ ранили, а опôсля взяли зъ касы 3000 доляровъ и утекли.

Поліція увязнила вже чотирохъ пôдозрѣлыхъ харцизякъ, але не знати, чи всѣмъ имъ доказати вину.

— **Обчислено,** що по великихъ складахъ, урядженыхъ при копальняхъ въ Пенсильвеніи, лежить теперь поверхъ 10 міліонôвъ тонъ твердого угля больше, чимъ можна его зъужити черезъ осѣнь и зиму. Така обильнôсть топлива повинна-бы бути товчкомъ до знижени его цѣны, але несовѣстні властителѣ майнôвъ легковажать собѣ всѣ засады справедливости и замѣсть знижати, чимразъ больше пôдвышають цѣну угля. Въ наслѣдокъ сего убогій жителѣ великихъ мѣстъ вже вôдъ теперь не можуть докупити ся топлива а въ зимѣ, то таки прійде ся имъ загибати зô студени.

— **Передъ** кôлькома днями увязнено въ Кокомо, Инд. якусь Сару Полменъ, 40-лѣтну женщину, котра мае 13 слюбныхъ мужѣвъ. Мужѣ живуть собѣ, здоровенькі, порозкиданй по цѣлôй Америцѣ, бо ихъ спôльна жѣночка ѣздила по всѣхъ усюдахъ, а котрый парубій сподобавъ ся ей, такъ сейчасъ вôддавала ся за него. Такимъ робомъ назбирала ихъ 13.

— **П.** Петро Завада, секр. бр. Трехъ Свят. и Союва въ Whitney, Pa. пише такъ дня 2. септ. б. р. до о. Н. Пôдгорецкого, председ. контрольнои комисіи Р. Н. Союза: „Жичу Вамъ всего доброго, щобы Васъ Господь Богъ потримавъ на довгій часъ при добрôмъ здоровлю, щобысте могли и на дальше Р. Н. Союзъ боронити вôдъ пôдлыхъ ворогôвъ и вôдъ злыхъ ихъ замысловъ“.

— **Умерла** дня 19 авгу-ста б. р. въ Мшаннѣ (пов. Кросно) Юстина Парилякъ, въ 30 р. житя жена Ивана Париляка, члена Р. Н. Союза, бр. св. Петра и П. въ Jersey City, N. J. и тов. Им. И. Наумовича въ Нюйорку. Покôйна була въ марцю б. р. вôдъѣхала зъ Нюйорку до старого краю для покрѣпленя здоровля, але слабôсть грудна заиздто вже була розвинена и тому передвчасно мусѣла попрацати ся зъ тымъ свѣтомъ. Покôйна вôдзначала ся добрымъ серцемъ и лаґôднымъ успособленємъ; особливо помагала дѣвчатамъ, що приѣздили зъ краю и вышуковала имъ мѣсця та удѣляла имъ порады. — Належала до сестр. бр. св. Ольги и богато причинила ся до розвою братства, тай коли нова церковь въ Jersey City, будована ся, то заохочувала дѣвчата до жертвъ на будову. Оставила 3 дѣтей (хлопцѣвъ), о котрй дуже дбала и старала ся, абы до школы все ходили. — Для осиротѣлого батька и дѣтей, котрй суть при нѣмъ теперь въ Нюйорку, нехай добра память, яку оставила покôйна по собѣ межи всѣми, що ей знали, буде певною порадою въ тôмъ ихъ тяжкôмъ смутку.

— **Телеґрафують** зъ Кадиксу, въ Испаніи, що въ тамошнôмъ портѣ розбивъ ся и потонувъ австрійскій военный корабель „Шерка“. Французскій трансатлянтійскій пароходъ уратувавъ 11 морякôвъ изъ залоги розбитого корабля. Що стало ся зъ прочими членами залоги, доси незвѣсно.

Въ списѣ австрійскихъ военныхъ кораблѣвъ нема такого имени якъ „Шерка“ и буде се мабуть канонѣрка „Керка“, котра мала 104 люда залоги. Имя розбитого корабля перекрутивъ вмовѣрно телеґрафиста. „Керка“ бувъ деревлянымъ и старымъ вже кораблемъ, що мавъ лишень 9 узлôвъ швидкости на годину.

— **Голосный** епископъ Серафимъ, — пише краєва часопись „Дѣло“ — що то въ Канадѣ, конкуруючи зъ російскимъ православнымъ епископомъ, творить независиму церковь православну, высвячуючи для нени священиковъ зъ нашихъ выселенцѣвъ, дуже затревоживъ синодъ петербурскій. Якъ доносять зъ Петербурга одному берлиньскому дневникови (Berliner Tagblatt), синодъ оголошуе Серафима лжеепископомъ, кажучи, що нѣбы вôнъ священикъ московского полку ґренадирôвъ, прогнаный зô службы въ російскимъ мѣстѣ Твери.

— **„Соединеніе“** грек. кат. братствъ. Дня 25. мая б. р. числило членôвъ 11.707. Въ юнію приступило новыхъ 146. Въ юнію выступило и вымазано 263. Въ мѣсяци юлію б. р. приступило до Соединенія 195 членôвъ, а вымазано и выступило 378! — Всѣхъ членôвъ зъ днемъ 20 юлія б. р. 11438! Приходу мало Соединеніе въ юлію $7799.29! Якій бувъ росхôдъ, то Урядъ не оголосивъ!

— **Dr.** Ф. И. Мікъ, повѣдомляе всѣхъ Русинôвъ Шамокинъ, Па. и на околици, що вôнъ перенѣсъ ся пôдъ число 227 на Нортъ Шамокинъ Стрітъ.

— **Копальнѣ** нафты коло Соврь Лейкъ, въ Тексасъ, горять вôдъ двохъ тыжнѣвъ. Всѣ закопы и поверхъ 100 тысячъ бочокъ нафтяной ропы въ резервоарахъ догарають, а загальна шкода доходить до 1 міліонъ 500 тысячъ доляровъ.

— **Коло** Удіне, въ Италіи зъударизъ ся въ суботу вечеромъ особовый поѣздъ зъ тягаровымъ и оба розбили ся на кусні. Зъ пôдъ румовища розбитыхъ ваґонôвъ, котре сейчасъ почало горѣти, выдобуто 20 трупôвъ и 80 тяжко раненыхъ. Жертвами катастрофы є переважно вояки, що ѣхали на маневры.

— **Дивный** вязень опустивъ на сихъ днях вязницю въ Сегединѣ, на Угорщинѣ. Вôнъ называе ся Сава Малетитый и мае 29 лѣтъ. Передъ 6 роками асентерували єго и вôддали до вôйска, але тамъ не хотѣвъ вôнъ за нѣщо въ свѣтѣ брати ґвера въ руки. Засуджено его на 2 роки вязницѣ, котрй вôнъ и вôсидѣвъ. По вôдпокутованю своєи кары придѣлено его знову до того полку, де служивъ, але и теперь не хотѣвъ вôнъ брати нѣякого оружя до рукъ.

За те засуджено его на 3 роки вязницѣ. Вôнъ вôсидѣвъ вже и тй 3 роки але при своимъ вôдходѣ зъ вязницѣ сказавъ, що не возьме ґвера въ руки, хотяй бы мавъ и до смерти сидѣти въ вязници.

Годить ся запримѣтити, що сей вояк належить до секты Назаренôвъ, котрй вôйну зачисляють до найбôльшихъ злочинôвъ. Звôдси походить ихъ вôдраза до военного ремесла.

— **Въ Малитинцяхъ** на Буковинѣ, отроѣла ся грибами цѣла родина Ив. Колотинюка. Чотири особы вже померло, а прочій догорають.

Американьскій паперы. Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче достати паперы може прійти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя.

M 118

Не мавъ часу.

Цѣсарь Вилгельмъ I помимо сего що перейшовъ 90 лѣтъ не зôгнувъ ся пôдъ тягаромъ лѣтъ и не всегда бувъ занятый. Коли одного разу запитали его чи уже єго буги змученымъ, вôдказавъ, що нѣколи не мавъ на се часу. Якажъ рôжниця мѣжъ нимъ а молодыми людьми, котрыхъ днесь около себе бачимо. Слабі, змученй и знидѣлй, бо ихъ системъ не мае вôдповѣдной поживы. Конечною есть рѣчею, щобы вôдновили свою кровь заживаючи Тринера Американьскій Елікс ръ Гôркого Вина. Се зробить ихъ травлене реґулярнымъ а черезъ се ихъ кровь чистою вѣбôльшена; циркуляція вытворить нову енерґію и амбіцію. Буде можна тогды сповнити свою роботу безъ змученя. Мязы стануть сильнй и елястичнй, нервы сильнй а мысли яснй. Безъ взгляду на те яка се хороба жолудка, Тринера Американьскій ЕліксірѢГôркого Вина вамъ поможе. Є се чисте виноградне вино и добраний зела.

На продажъ у всѣхъ аптикахъ, або у фабриканта. Jos. Triner. 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Pilsen Sta.

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, камѣня и скалы.

Зъ англійского переклавъ **Ст. Макарь.**

1. Подѣлъ. Дослѣды, котрыми хочемо подѣлити ся зъ читачами, суть природною исторією, а зачнемо зъ найцѣкавѣйшои части тои науки, зъ котрою каждый найлучше познакомленый, именно зачнемо вôдъ природнои исторіи звѣрятъ.

Мы певнй, що звѣрята цѣкавлять васъ бôльше якъ ростины а навить бôльше якъ камѣня. Вожь звѣрята ростуть, порушають ся, вôдчувають и доказують, що мають волю, они жиють и гинуть. Ростины также жиють, ростуть и гинуть, але они нѣколи не порушують ся зô свого мѣсця та не вôдчувають ударôвъ анѣ пестощѣвъ. Що до камѣня то тй анѣ не порушають ся, анѣ не гинуть, а лишають ся на все незмѣнні, хиба ихъ щось зрушить зъ мѣсця або ихъ перемѣнить якась внѣшна причина. Вы вже знали про се а, що бôльше, вы пересвѣдчени, що звѣрята рôжнять ся незвычайно помѣжь собою що до формы и росту. Морска рыба китъ, муха, слонь, воробець, тигръ, слимакъ, хрущъ, павукъ, глиста, суть знаными намъ звѣрятами, котрй сильно рôжнять ся однô вôдъ другого. Історія тыхъ звѣрятъ певно васъ цѣкавить и вы бажали бы дôзнати ся якій людямъ вôдъ нихъ пожитокъ або небесепеченьство.

Але то ще не все; мы знаемо, що маемо богато схожого зъ звѣрятами именно що до нашого тѣлесного складу. Мы знаемо, що маемо серце въ нашôй груди, легкѣ, котрыми вôддыхаемо, жолудокъ и кишки, що травлять поживу, очи, що оглядають свѣтъ и уха, котрыми слухаемо. А, если хто зъ васъ, заглянувъ коли до рѣзницкои ятки, або пôдглянувъ въ кухни якъ кухарь приладжуе заяця до печеня, мôгъ пересвѣдчити ся, що вôлъ, вôвця, паця, заяць и богато другихъ звѣрятъ мають внутрѣшнй, складовй части менше або бôльше подôбнй до нашихъ. Въ той способъ, если слѣдимо глубше за звѣрятами тымъ самымъ слѣдимо за собою самыми, а тогдѣ дуже легко порозумѣемо, що се дуже цѣкава и поучаюча рѣчь.

Але перша трудность, яку стрѣчаемо, е сеся, що не знати, зъ котрого боку взяти ся до такъ широкого и интересного предмету; я знаю, що и вы були бысьте въ клопотѣ, якъ бы вамъ хто поручивъ про те говорити. Давными роками, коли вы були ще дѣтьми, училисьте ся про звѣрята; въ школьныхъ читанкахъ, въ повѣстяхъ та зъ ріжничныхъ образкôвъ моглисьте ся дôзнати чимало пожиточныхъ и займаючихъ рѣчей про згаданый предметъ.

Каждый знае, що левъ е великою, африканьскою звѣриною, котра убивае и пожирае волы а навить людей, що струсь е великій птахъ и жие въ африканьскôй пустини; крôмъ того каждый може мати сяке таке поняте що то е людоѣдъ, гадина-тарахкавець, колѣбрь, крокодиль, верблюдъ, и т. д. Зъ роками, коли чоловѣкъ стае ся старшимъ, мусимо покинути ту нашу дѣтску науку, оперту на здогадахъ, намъ треба тй всѣ вѣдомости про звѣрята якось упорядкувати, бо лишь в той способъ зможемо запамятати те, чого вчимо ся, а тымъ самымъ вôднесемо користь зъ тои науки. Коли поступаемо впередъ мусимо усовершити наше знане.

Пôсля того мы не повинни учити ся про звѣрята отъ такъ одно звѣря по другôмъ безъ порядку т. е. безъ метода. Мы мусимо держати ся того, що природознавцѣ называють подѣломъ, и лучити въ одну громаду всѣ тй звѣрята, котрй мають въ собѣ найбôльше схожести, а то зъ тои причины, щобы про кожде звѣря не повтаряти те саме, що они мають всподьного. И такъ мы мусимо взяти птицѣ въ одну громаду и сказати собѣ разъ на все, що они мають двѣ ноги, крила и пѣре.

Помимо того подѣлъ звѣрятъ се не легка рѣчь. Ту треба знати точно въ чѣмъ звѣрята рôжнять ся вôдъ себе а въ чѣмъ до себе подôбнй а се вымагае уважного дослѣджуваня внутрь и на внѣ.

2. Звѣрята, що мають кости и такй, що ихъ не мають. Чи можете менѣ сказати яка е рôжниця помѣжь конемъ а мухою? Я знаю, що не оденъ зъ васъ засмѣе ся зъ такого питаня, але той смѣхъ не буде ще достаточною вôдповѣдю; ану попробуйте вôдповѣсти на поставлене питане. — „Овва, тажь кôнь велике звѣря а муха маленьке“. — Такъ, правда, але возьмѣмъ мы побôльшаючій и зменшаючій шкла и подивѣмъ ся першими на муху то она намъ выдасть ся великою а другими на коня то вôнъ представить ся намъ дуже малый. А теперь чейже нѣхто не возьме тй звѣрята за одно хочь що до величины они однаковй. Чи не бачите жадной иншои рôжницѣ? „Муха мае крила а кôнь ихъ не мае“. Такъ, се вже оденъ крокъ впередъ. Але припустѣмъ, що бѣдна муха стратить крила, чи тогдѣ она те саме що кôнь? Певно, що нѣ. Якужь ще рôжницю можете вынайти? „Кôнь вкритый шерстю а муха нѣ.“ Чи сему тôлько правда? Ану, взоймѣть муху и подивѣть ся на неи крôзь побôльшаюче шкло. Побачите, що она вкрита волосечкомъ, правда, що тй волоски дуже маленькй, але волоски таки суть. Ага, я бачу, що вы ще щось хочете сказати. — „Муха мае шѣсть ногъ а кôнь тôлько чотири.“ — Се добра замѣтка и она намъ стане пôзнѣйше въ пригодѣ. Але припустѣмъ, що муха вразъ зъ крилами стратила двѣ ноги, що тогдѣ? Не можете дошукати ся другихъ рôжницъ? Кажете, що нѣ? О, такъ оно не е, рôжницъ е чимало и то досить значныхъ.

Чи можна вдусити муху? Розумѣе ся, дуже легко. Зъ неи нѣчо не лишить ся лишь зверхнй части: скôрочка, ноги и крила. Чи можна таке саме зробити зъ конемъ? Каждый знае, що въ насъ не ма на те стôлько силы. Але припустѣмъ, що дôмъ завалився на коня, чи зъ него лишить ся мякушка якъ бы се стало ся зъ мухою? Нѣ. А чому? Бо кôнь мае въ своимъ тѣлѣ твердй части, кости, котрыхъ не можь здавити пôдчасъ коли муха не мае навить тоненькихъ кôсточокъ. Затѣмъ кôнь е звѣрятемъ, що мае кости, его тѣло пôддержуе кôстякъ, якъ мы звемо цѣлôсть костистои будовы; муха е звѣрятемъ безъ костей. Еще одна важна рôжниця. Якъ бы проколоти муху то зъ раны выпливе безбарвный плинъ; але якъ бы проколоти коня, що выпливе зъ его раны? Каждый вôдповѣсть: кровъ. Такъ, кровъ, червоный плинъ, дуже цѣкавый до дослѣду, про що пôзнѣйше переконаемо ся. Отже звѣрята, що мають кости, мають также правдиву кровъ, червону кровъ. Се друга важна замѣтка.

3. Хребовцѣ. Чи знаете крôмѣ коня ще другй звѣрята, щобы мали кôстякъ и червону кровъ? — „Такъ! кôтъ, песъ, паця, вôлъ, щуръ, заяць“. — Чи не думаете, що и всѣ сѣмыхъ можна бысьте зачислити до того спису? Вы певно обидите ся, що васъ зачислено помѣжь звѣрята? А однакъ, се цѣлкомъ природна рѣчь: мы ѣмо, вôддихаемо, родимо ся, умираемо, въ той самъ способъ що звѣрята а такъ само якъ они маемо кости и кровъ. Се однакъ не зменшуе нашои моральнои высшости, бо, хочь мы жиемо и воддихаемо якъ звѣрята, то таки мы думаемо о много бôльше и лучше якъ они. Тожь нема въ тôмъ нѣчо страшного анѣ обиджаючого.

Але вернѣмъ до предмету. Всѣ звѣрята, котрй мы высше назвали, суть дуже до себе подôбнй, бо мають по чотири ноги а тѣло вкрыте волосемъ або футромъ. То суть четвероноги, вкрытй волосемъ або футромъ. Чи пригадуете собѣ ще якй звѣрята, що мають кровъ и кости? — „Такъ, птицѣ“. — Добре. Ще бôльше якй? — „рыбы“. — Еще якй? — „Вужѣ, жабы, ящѣрки“. — Дуже добре. Якужь загальну назву дае ся тымъ послѣднымъ? — „Гады“. — Такъ. Мы невдовзѣ завернемо назадъ до того. Такъ отже четвероноги (обр. 1.) Б, Птицѣ С, Гады Д, Рыбы Е, можуть бути

Обр. 1. — Хребовцѣ або такй сотворѣня, що мають хребетъ. А, чоловѣкъ; Б, четвероногй; С, птиця; Д, гадина; Е, рыба.

придѣленй до тои клясы звѣрятъ, що мають кости и червону кровъ. Они всѣ пôдходять пôдъ одну загальну назву Хребовцѣ вôдъ того, що крôмъ иншихъ костей творять они также такъ званый хребетъ. Ту хребетну кôсть може собѣ каждый намацати вздовжь своихъ плечій. Декотрй хребовцѣ не мають членôвъ якъ вужѣ Д.. але по найбôльшôй части всѣ хребовцѣ мають члены про що ще буде бесѣда на другôмъ мѣсци.

4. Перстеняки. Теперь буде бесѣда про такй звѣрята, що не мають анѣ костей анѣ червонои крови а, которыхъ звемо безхребовцями для вôдрôжненя ихъ вôдъ другихъ.

Мы вже говорили, що муха мае крила и шѣсть ногъ. Чи знаете яке друге сотворѣне, щобы его можь зрôвняти зъ мухою? правда, що се буде хрущъ (обр. 2.)? Певно що такъ. Кôлько крилъ мае хрущъ? — „чотири“. — Кôлько ногъ? — „Шѣсть“. — Добре. Може ще яке инше сотворѣне. — „Мотиль (обр. 3)“. — „Вôнъ також мае чотири крила и шѣсть ногъ“. — „Важка (обр. 4) мае также чотири крила и шѣсть ногъ“. — Добре, сего досить на теперь. Всѣ тй шестероногй сотворѣня називають ся комахами.

Обр. 2. Хрущъ (комаха — beetle) 6 ногъ. Обр. 3. Мотиль (комаха — butterfly) 6 ногъ. Обр. 4. Важка (комаха — dragonfly) 6 ногъ.

Возьмѣмъ теперь павука (обр. 5). Подôбный вôнъ до комахи, але бѣгае на вôсьмохъ ногахъ.

А многоножникъ (стоногъ) (обр. 6) мае ажь двайцять пары ногъ. Єсли мы приглянемо ся уважнѣйше тымъ звѣряткамъ то побачимо, що ихъ тѣло складае ся зъ самыхъ обручкôвъ, повязаныхъ оденъ до одного. Стѣнный косарь (стонога) (обр. 7) такъ само зложеный зъ обручкôвъ.

Обр. 5. Павукъ (spider) 8 ногъ. Обр. 6. Ногастокъ (milleped) 20 паръ ногъ. Обр. 7. Стѣнный косарь (стонога—wood-louse).

Рѣчный ракъ (обр. 8) належить також до тои громады, але обручки, що творять его тѣло, суть твердй и скаралуповатй. Тому то зве ся вôнъ скаралупникъ. Подивѣмъ ся теперь на земну глисту (обр. 9) и на пявку (обр. 10). Они также мають обручки, але голова не вôддѣлена вôдъ прочого тѣла, анѣ не мають ногъ. Ихъ верхна скôрка не така якъ у комахъ, анѣ не скаралупата якъ у рѣчного рака. Они пôдходять пôдъ загальну назву хробакôвъ.

Обр. 8. Рѣчный ракъ (скаралупникъ — crayfish). Обр. 9. Земна глиста (хробакъ earth-worm). Обр. 10. Пявка (хробакъ—leech).

Комахи, павуки, ногастки, скаралупники и хробаки звуть ся одною назвою перстеняки, бо ихъ тѣла такъ выглядають якъ бы були зложенй зъ обручкôвъ (перстенцѣвъ).

5. Мякуны. — Погляньмо на нагого слимака (обр. 11); вôнъ цѣлкомъ нагій, мягкій и мясистый; виноградный слимакъ (обр. 12) хочь также нагій и мясистый, але на стôлько проворный, що потрафить собѣ зробити скарупу, въ котрôй хоронить ся; еще суть иншй слимаки, котрй за домôвку мають двѣ скарупки (обр. 13). На тыхъ звѣряткахъ не видко жадныхъ обручокъ тому они не суть перстеняками. Рôвножь не ма въ нихъ нѣ костей нѣ червонои крови тожь не можуть бути хребетовцями. Ихъ назва е: Мякуны.

Обр. 11. Нагій слимакъ (мякунъ — slug). Обр. 12. Виногр. слимакъ (мякунъ — snail). Обр. 13. Скар. слимакъ (мякунъ — mussel).

(Дальше буде).

Въ банку.

По руски.	По англійски.	Читае ся.
Що хочете?	What do you want?	Гват ду ю вонт?
Хотѣвъ-бымъ перемѣнити грошѣ.	I wish to get that money changed.	Ай виш ту ґет дет мoнi чейнджд.
Кôлько коронъ хочете перемѣнити на доляры?	How many crowns do you wish to change for dollars?	Гав мені кравнс ду ю виш ту чейндж фор далрс?
По чому у васъ оденъ доляръ?	What do you charge a dollar?	Гват ду ю чардж е далр?
Дайте менѣ квитъ на тй грошѣ.	Give me a receipt for the money.	Ґив мі е ресіт фор ді моні.
Кôлько проценту платите вôдъ вкладки?	How much interest do you pay on deposits?	Гав мочь интерест ду ю пей ан діпозитс?
Я бы вложивъ у васъ кôлька сотъ долярôвъ, але мало платите вôдъ нихъ.	I would deposit with you a few hundred dollars, but your payments are too low.	Ай вуд діпозит вит ю е фю гондрд далрс, бот юр пейментс ар ту лоу.
Хочу зложити .... долярôвъ въ вашôмъ банку.	I want to deposit ..... dollars in your bank.	Ай вонт ту діпозит .... далрс ин юр бенк.
Хочу пôслати своѣй жѣнцѣ .... долярôвъ. Єи адреса есть...	I wish to send to my wife .... dollars. Her address is...	Ай вишт ту сенд ту май вайф .... далрс. Гер адрес из...
Пôшлѣть то чимъ скорше.	Send it as soon as possible.	Сенд ит ес сун ес пасибел.
За дорого числите менѣ.	You are charging me too much.	Ю ар чаржинґ мі ту мочь.
Чи есть тамъ почта въ Н.?	Is there a post-office in N.?	Из дер е пост-офис ин Н.?
Яка есть послѣдна почта?	What is the last post office?	Гват из ді лест постофис?

УВАГА: Повысше подаемо оденъ зразокъ англійско-рускихъ розмовъ зъ другого выданя руско-англійского провôдника зладженого о. Ст. Макаромъ. Заразомъ заявляемо, що провôдникъ сей буде невдовзѣ готовый, про що, розумѣе ся, не забудемо повѣдомити въ своимъ часѣ нашихъ читателѣвъ. Провôдникъ сей, або якъ дехто зове тлумачь або тлумакъ, буде коштувати **50 центôвъ**. Безъ грошей провôдника нѣкому не вышлемо.

Редакція.

ДОПИСИ.

Зъ Cleveland, O.
(Конецъ).

Ажъ недавно приѣшовъ тутъ новый батюшка Канападзе. Привитавъ ся зъ людьми и просивъ книжки вôдъ податку церковного. Рада церковна сказала, що имъ батюшка жадныхъ книжокъ не лишивъ, що не знають де подѣвъ всѣ книжки. То батюшка сказавъ, що то нехарошое дѣло — а потому спитавъ ихъ звôдки походять, зъ якого повѣту и списавъ всѣ фамиліи и всѣхъ самотныхъ а було до того и пару Москалѣвъ справедливыхъ. То вôнъ ихъ всѣхъ зрахувавъ разомъ и зачавъ ся ними опѣкувати.

Одну недѣлю правивъ богослужене въ Клівеландѣ а другу ишовъ до Марбелгэдъ. И говоривъ на казаню батюшка такъ: „вы всѣ уніяты; я васъ вôдъ вашои вѣры не вôдтягаю, тримайте ся такои вѣры якои вашй батьки були". Въ той часъ було много уніятôвъ въ церкви. Тогды твердоруссы зъ пôдъ Ясла пошли зъ батюшкою на плебанію и сказали ему, що якъ то есть, що вôнъ за уніятами триматъ а они заприсягли вôдъ уніи. А многй уніяты, що ишли до того батюшки до сповѣди то затаили свою вѣру, казали, що не знають папы анѣ галицкого митрополита, то якажъ тая сповѣдь? Батюшка все говоривъ уніятамъ, що вôнъ не хоче загубити анѣ ихъ нѣ свою душу, що знае добре якй ихъ батьки були и т. д. А коли уніяты питали ся батюшки звôдки вôнъ походить зъ краю, то вôнъ казавъ, що зъ мукачôвскои епархіи... Твердоруссы страшили батюшку, що якъ буде компанію зъ уніятами тримати, то они напишуть до бискупа, щобы имъ приславъ твердорусского батюшку. То батюшка встрашивъ ся того и сказавъ въ церкви на казаню (я самъ чувъ тое), що якъ хто перейде на царославіе а потомъ наверне ся знову на унію, то той чоловѣкъ вже не буде спасеный, але е такъ якъ бы ся сатанови вôддавъ.

Тогды я и мой краянъ, що мы були на той часъ въ церкви идемо зъ церкви вонъ, ажъ тутъ за нами летить дубонячи оденъ кураторъ и кричить на цѣле горло: „гей, чекайте, та де идете?" А я ему кажу, що я не хочу слухати такого казаня, бо я есьмъ справедливымъ Руснакомъ. А вôнъ выйшовъ за нами ажъ на улицю и каже: „чому то такъ"? Я ему кажу, що то не есть правдива руска вôдправа, лемъ складана зъ трехъ языковъ. Зачне по руски, на серединѣ по сербски а на останку скôнчить по польски. А вôнъ: „а чому то такъ? Ты знаешь, що нашъ батюшка не е твердорусскій? Чи ты чувъ твердорусского батюшку"? Я му вôдповѣдаю, що я чувъ не лемъ тутъ першій разъ, але я чувъ и въ Москвѣ, бо я тамъ бувъ и чувемъ рôжныхъ попôвъ и батюшкôвъ, але такого я еще до днесь не чувъ. А той менѣ вôдповѣвъ: „я думавъ, що ты будешь зъ нами тримавъ разомъ а ты ся нашому батюшкови чудуешь". Потому рада церковна врадила, що якъ ся уніятови народить дитя а хоче хрестити у царославного батюшки то мусить заплатити 5 долярôвъ вôдъ купаня и вôдъ хресту, а уніятъ если иде хруньови за кума, то мае дати таляра на церковь. Але тои рады не дочекали ся хрунѣ, бо тое ся имъ не удало а и батюшка сказавъ, що вôнъ тое касуе, що вôнъ прийме и жида и цигана за кума.

Знову разъ якось урадили на мітинґу выбрати аґента, що якбы ся блукавъ якій ґрінорь по стрѣтѣ то щобы той аґентъ припровадивъ его до порядку и назбиравъ грошей по колектѣ а ґрінора чи якого пôславъ тамъ де хоче ити. Ажъ тутъ одинъ Литвинъ довѣдавъ ся о томъ а не мавъ о чѣмъ вôдойти зъ Клівеланду. То десь дôставъ старокраевй лахи и зачавъ ся проходити аґентови попередъ очи и до аґента говорити по російски. Аґентъ не дуже го добре вырозумѣвъ, отже запровадивъ го до батюшки. Тамъ Литвинъ ся розмовивъ и сказавъ, що вôнъ хоче ити за татомъ, бо тато го лишивъ а вôнъ не мае на тикетъ анѣ цента и що не може ся зъ никимъ збесѣдовати. Тогды аґентъ сколектувавъ для него на тикетъ (еще заробивъ на нѣмъ 50 центôвъ) и такъ вôдвели бома на дипо и той пôшовъ смѣючи ся въ свою сторону. — Потомъ батюшка зачавъ знову инакше ґаздувати. Зôгнавъ мітинґъ и каже, щобы ставили нову церковь а стару продали. А нову, щобы купили тамъ де есть кляшторъ а при нѣмъ 85 лотôвъ. И тое купили. А есть въ томъ кляшторѣ множество дверей и румôвъ, отже пôдъ кляшторомъ мають галю на мітинґи, на першôмъ флорѣ мешкае батюшка и другй люде на рентѣ и на верху е въ одномъ кôнци церковь а другій конець также люде рентують. Черезъ лоты вырѣзало мѣсто двѣ улицѣ, то одна буде ся звати улиця Тихона а друга Ольги. А стара церковь стоить порожна вôдъ весны. На весну хотѣвъ еѣ купити оденъ Полякъ на пекарню за два тысячѣ, але не можуть еѣ продати безъ російского дозволѣньства, бо церковь записана на бискупа того, що тутъ бувъ въ 1896 роцѣ. Зъ початку такъ радили, що лоты не може купити нѣ жидъ нѣ полякъ нѣ нѣхто другій тôлько твердоруссъ, але теперь продають кождому хто дасть грошѣ. Тôлько если лотъ купуе Русинъ, то мусить дати на церковь 25 долярôвъ. Цѣлый тсй монастырь и лоты то суть записанй на Тихона. А той що ихъ намовивъ до того купна бувъ аґентомъ тихъ законниць и дôставъ за тое тысячу долярôвъ, то теперь ссбѣ купивъ два лоты. Вôнъ есть наймудрѣйшій мѣжь царославными и есть имъ за ґубернатора, а ты народе роби поки не вôддашь всѣхъ грошей до банку а може и дѣти того довгу не потрафлять сплатити а ґубернаторъ такій милостивый „то прецо не далъ те пенезѣ цо заробілъ на церковь, але себе купілъ лота, прецо не заложілъ сторъ компаніцки на доходъ церкві, але поставілъ на доходъ свуй?" То мають хрунѣ доброго ґубернатора. Вôнъ собѣ сидить въ холодку а они роблять на него. Еще коли прийдуть до него куповати, то каже собѣ лѣпше заплатити якъ деинде. Кромѣ того въ другихъ сторахъ нѣхто не чѣпае людей за вѣру, а въ него нема о нѣчимъ иншôмъ бесѣды. Заразъ питае чи хто ходить до православнои церкви. Якъ скаже, що нѣ, ого, то вôнъ тôлько выйде на улицю и позрить на бомôвъ а бомы вже камѣньомъ пруть. Такъ само дѣе ся по всѣхъ москвофульскихъ готеляхъ. Въ недѣлю по церквахъ и по костелахъ вôдправы а хрунѣ царословнй поза бары зъ бомами пють и еднають ихъ на уніятôвъ. Чижь то ся водило такъ перше? Нѣ, ажъ вôдъ часу якъ тутъ прийшовъ батюшка Канападзе. Теперь кождого вечера стоять хрунѣ по корнерахъ зъ ножами, зъ желѣзными перстенями и кулями и чекають на уніятôвъ. Зъ початку батюшка Канападзе казавъ, що вôнъ зъ мункачôвскои а теперь каже, що вôнъ родовитый козакъ и показуе кождому портретъ якъ вôнъ бувъ солдатомъ на кони... А аґенты царославнй якъ вхоплять якого Русина межи себе то заразъ ведуть до салону а тамъ зачинають напередъ паплюжити папу, потомъ своихъ батькôвъ въ краю — кажуть, що то поляки, дальше старокраевыхъ священикôвъ, говорять, що они всѣ радикалы и т. д. Або коли хотѣли братство Союзове розбити — то также було, здае ся, зъ намовы батюшки. Тогды аґенты, коли поприходили на мітинґъ, то приносили пиво и т. д. а за чіи грошѣ?

Если бы хто зъ православныхъ невѣривъ тому, що се правда, то нехай тутъ прійде и переконае ся — тôлько нехай не признае ся, що вôнъ православный. А казане то батюшка не ґоворить зъ евангелія тôлько зъ розума а все тôлько о папѣ, о радикалахъ, о митрополитѣ. Казавъ еще такъ, що православна вѣра найлѣпша, бо зъ ихъ вѣры кождого року оденъ святый воскресне..., що всѣ другй люде, що не суть царославнй, то же суть погане и не прийдуть до царства небесного. Забувъ видно батюшка, що пише ся „всякое дыханіе да хвалить Господа". Тай, коли другй люде поганы, то чого хотѣвъ въ поганôвъ грошѣ позичати? Еще добре бы було, еслибъ царославнй купили лѣпшій суть батюшцѣ и щобы пильновали лемъ свого бизнесу, бо сполокъ церковный тягне въ одну сторону а парôбскій въ другу. Еще хтось набрехавъ царославнымъ, що якъ буде великій страйкъ въ Америцѣ, то Москаль имъ пришле досить хлѣба, але я думаю, що то далеко лижка вôдъ писка. Вправдѣ тутешному батюшкови не зле, бо бере на службу 4 доляры и за требы, але я бы не хотѣвъ той желѣзный черепъ тримати на головѣ и за 5 долярôвъ а вино що дае пити, то хто хоче може дôстати и въ готелю. И вѣнчаня я видѣвъ лѣпшй якъ у того батюшки навѣть у жидôвъ, бо и жиды поклякають на смѣтю а батюшка тôлько ся питае чи маешь непримушену волю и на томъ конець. Звяже руки молодôй парѣ, обведе ихъ около стола въ лѣву сторону 3 разы и жийте молодая пара въ харошомъ временѣ во веки вековъ, аминь.

Радикалъ зъ пôдъ Горлицъ.

Зъ Baltimore, Md.

Дня 26. Августа зôйшли мы ся на мітинґъ, на котрôмъ мы урадили побудовати собѣ першу церковь въ стейтѣ Меріляндъ. Насъ тутъ Русинôвъ не есть богато тôлько дуже мала горстка, але усѣ стараемъ ся о скôлько маемо силъ. Насамперед Братство св. Андрея офѣровало 200 долярôвъ, Братство св. Анны, 40 долярôвъ а зôбраныхъ есть 174 долярôвъ, разомъ всѣхъ грошей маемъ 414 долярôвъ. Ухвала запала, щобы на осѣнь церковь будовати. Ухвалили мы при закупнѣ лота запросити собѣ о. Пôдгорецкого або якого иншого душпастыря зъ Галичины. Зôбране вôдбуло ся дуже красно, на котрôмъ кождый радивъ якъ бы то найлѣпше було. При остатку на зазывъ пана Ладны зôбрали мы $2.00 на бурсу въ Новôмъ Санчи.

Игнат Ладна, Йос. Кульчицкій.

Зъ Sunderland, Mass.

Передъ рокомъ приѣхала Швабка зъ Пôдкаменя въ Галичинѣ, але чогось люде еѣ незлюбили хочь була молода и файна. То она выѣхала до сусѣдного мѣсточка, що звеся Нортгемптонъ и тамъ служила въ готелю. По якômсь часѣ захорувала она и умерла. И прійшовъ тогды листъ анґлійскій до нашого мѣста, що она вже умерла. И знаете що ся стало? Ото оденъ Русинъ В. К. поѣхавъ заразъ до Нортгемптонъ а потомъ намовивъ ще кôлькохъ Русинôвъ, щобы зложили ся померштôй Швабцѣ на памятникъ. И тй послухали его и зложили ся на памятникъ Вправдѣ то красна рѣчь, що нашй Русины заняли ся такъ чужою, алежь бо чути, що той самъ Русинъ, що робивъ туту складку мае дуже бѣдныхъ родичѣвъ въ старôмъ краю. То чи не волѣвъ бы вôнъ своимъ родичамъ яку запомогу пôслати якъ тутъ Швабцѣ памятники ставляти? Або хотѣвъ я тутъ заложити хочь бы маленькій вôддѣлъ Союза и говоривъ о томъ кôлькомъ Русинамъ пôдкаменецкимъ то еще ся высмѣяли. Каже, „що тутъ мене нѣчо не скалѣчить хибабы мене грôмъ забивъ". А я думаю, що нема гôршого калѣки якъ нашъ темный Русинъ, бо дае ся калѣчити и неживому а не такъ тому хруневи, що ему сидить на карку.

Ив. Ящишинъ.

Зъ Sta. Macleod, Alta.

Доношу вамъ и прошу васъ помѣстити тихъ кôлька слôвъ въ „Свободѣ". На сѣй мѣсцевости где я роблю, то ажъ до теперь було файне и принятне лѣто. Дощу цѣлкомъ не було. И бувъ часъ веселый и красный. Ажъ доперва теперь т. е. почавши вôдъ 20. Августа зачавъ ся дощь и то такій, що еслибъ чоловѣкъ постоявъ одну годину на дворѣ, то бы геть цѣлкомъ мокрый ставъ. Дощь падае зимный и дуже густый. Худоба, бѣдна скотина, не пасе ся лишь позбивала ся въ купу и такъ стоить и переходжуе одно поза друге, бо кожде хоче бути въ серединѣ, а зъ краю нема кому. И така бѣда зъ тимъ дощемъ.

Ив. Осьмакъ.

Зъ Venlaw, Man., Canada.

Навѣть у Канадѣ поляки хотѣли бы заводити старокраевй звычаѣ и розказувати Русинамъ. Ось що стало ся 11 миль на пôвнôчь вôдъ Ґілбертъ Плейнсъ. Дня 23. юлія прийшла полька на фарму однои русинки ажь одну милю вôдъ своеи фармы збирати малины. А може бути, що она и невинна тôлько еѣ вужь чи мужь тамъ наславъ на невинну фармерку, бо вôнъ шляхтичь зъ краю, отже певно, що такій вôслючокъ чи полячокъ знае права ще зъ старого краю. Вôнъ ся пише Латковскій, то може бути, що вôнъ умисно пôславъ свою жѣнку, щобъ покарати невинныхъ людей, що мають декретъ на свою фарму вже два роки. Отже Латковска прійшла на чужу фарму збирати малины и зачала ся сварити зъ невинною фармеркою а тамъ були ще двѣ жѣнки, але тй сидѣли тихо. Фармерка еѣ сказала: „панѣ Латковска, вступѣть ся зъ моеи фармы". Але Латковска на се не вважала. Она казала: „ты не маешь права мене зъ фармы выганяти, анѣ нѣхто не мае до сего права". Тогды невинна фармерка настрашила ся и взяла букъ въ руки, та по носѣ, по очахъ, по головѣ, по плечахъ такъ облѣцила правну польку, що ажь дôйшли зъ тимъ до корту. Братя Канадійскй Русины, не дайте жаднымъ полякамъ, чи кому другому розказувати собѣ на своѣй власнôй фармѣ.

I. H.

Зъ Філадельфіи, Па.

Хвальна Редакціе!

Прошу надрукувати отсихъ пару слôвъ:

Дуже сумнѣваюсь чи то може бути правда, щобъ вамъ Mr. Гладикъ таке що хто донѣсъ. Тымъ крутаремъ мабуть е таки вы самй и тôлькосте зъ себе зробили смѣхъ. Чому вы не подали имени дѣвчины? Треба було конечно подати, а также мѣсце и день, щобъ було всьо до ладу и щобысте могли въ сей спосôбъ оборонити вашу честь, если бысте еѣ мали. Впрочѣмъ кождый на вашу мазанину скаже вамъ, що то неправда, бо въ Недѣлю готелѣ суть замкненй, а именно въ Филаделфіи.

Теод. Коханъ.

Зъ Chester, Pa.

Протестъ.

Мы члены бр. св. Арх. Михаила просимъ помѣстити въ нашôй часописи »Свободѣ« протестъ на сю ложь, яка була помѣщена въ 32. ч. „нюйорскои казеты", на нашого священика о. Пôдгорецкого, що нѣбы то мы ему дали якогось прочуханця и що мусѣвъ утѣкати.

То насъ вхопило дуже за серце, якъ то така ложь може друковатись для цивилізованого народа! И симъ голосимъ свѣтови, що то, що „Правда" пише есть ложь, бо мы о. Пôдгорецкого вôдпровадили ажь на дипо, и зъ нимъ ще було пять людей зъ Филаделфіи.

Симъ остерѣгаемъ всѣхъ Русинôвъ въ кождôй мѣсцевости, щобъ такихъ „казетъ" якъ нюйорска уникали и ихъ палили якъ мы робимо та нашй жѣнки, сли хочуть мати честь и поважане, — бо певна рѣчь, що така „казета" ихъ до того не заведе.

Если редахторъ того не выявить хто ему то донѣсъ, то тимъ малярeмъ, циганомъ вôнъ буде самъ. И остерѣгаемъ редахтора „казеты", що если бôльше таке циганьство на насъ зробить, то мы зачнемъ писати исторію о его аґентѣ въ Chester, котрый ту наробивъ скандалôвъ, на що суть факты.

Мы, що вôдпровадили о. Пôдгорецкого:

Стеф. Товстякъ,
Мих. Дмитрôвъ,
Иванъ Яворскій,
Теод. Мицавка,
Григорій Левчикъ.

ЗАЯВА.

Интересовавъ я ся читанемъ ще въ старôмъ краю. Тато утримовали ґазету и книжки куповали у Горлицяхъ, але такого дива я нѣколи не бачивъ якъ „нюйорска казета". Направду менѣ голову закручувала, и якъ бымъ такъ довше еѣ отримувавъ, (бо вже и пѣнязѣ мавъ я пôслати), то бы ще колись мôгъ ся дôстати и до дзелю за еѣ порадою. Дôставъ я также „Амер. Русскій Вѣстникъ" и то вже трохи лѣпша часопись и „Свободу". На новый початокъ возьму собѣ „Свободу".

А вы зъ „Правдою" идѣть до Горлиць або до Грибова жидамъ носы выт...ти.

Онуфрій Корчмарь,
925 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ и до старого краю на рôкъ	$2.00
Въ Америцѣ и до старого краю на пôвъ року	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, было друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

(78)

Листъ изъ старого краю.

Зъѣздъ и заява руськихъ послôвъ.

Въ суботу, 15. с. м., вôдбувъ ся у Львовѣ зъѣздъ галицькихъ и буковинськихъ руськихъ послôвъ до галицького и буковинського сойму и до парляменту. Зъѣздъ мавъ за цѣль 1) обговорити теперѣшну политичну и парляментарну ситуацію, якъ также положене руського народа въ Галичинѣ и на Буковинѣ, 2) зазначити становище Русинôвъ супротивъ тои ситуаціи и 3) нарадити ся надъ дальшою акціею руськихъ послôвъ. Нарады були строго довѣрочнѣ, проте знаемо про нихъ лишь те, що опôсля самѣ послы опублікували.

На зъѣздѣ були присутнѣ отсѣ послы: 1) Олекса Барабашъ, посолъ до галицького сойму, 2) Олександеръ Барвѣнськѣй, пос. до галицького сойму и до парляменту, 3) о. Теодоръ Богачевськѣй, пос. до гал. сойму, 4) Микола Василько, посолъ до буковинського сойму и до парляменту, 5) Д-ръ Омелянъ Гладишовськѣй, п. до парляменту, 6) Михайло Глиджукъ, пос. до гал. сойму, 7) Йосифъ Гурикъ, пос. до гал. сойму, 8) Д-ръ Михайло Король, пос. до гал. сойму и до парл., 9) Д-ръ Андрѣй Косъ, пос. до парл., 10) Теодоръ Левицкій, пос. до бук. сойму, 11) о. Вікторъ Мазикевичь, пос. до гал. сойму, 12) Д-ръ Андронікъ Могильницькій, п. до гал. сойму, 13) Д-ръ Евгеній Олесницькій, пос. до гал. сойму, 14) Дмитро Останчукъ, пос. до гал. сойму, 15) Єротей Пігулякъ, п. до бук. сойму и до парл., 16) Юліянъ Романчукъ, пос. до парл. 17) Д-ръ Стефанъ Смаль Стоцькій, п. до бук. сойму, 18) Антôнъ Старухъ, пос. до гал. сойму, 19) Василь Яворській, посолъ до парл. — Деякѣ зъ послôвъ, мѣжь иншими нововыбраный посолъ до бук. сойму д-ръ Гакманъ оправдали свою не присутнôсть.

Въ нарадахъ зазначено мѣжь иншимъ, що управа нового президента Буковины не зазначила ся нѣчимъ некористнымъ для Русинôвъ, — но за те въ Галичинѣ мимо змѣны особы намѣстника и мимо запевнень президента міністрôвъ Кербера, даныхъ въ вôдповѣди на интерпеляцію пос. Брайтера, що новый намѣстникъ буде поступати по справедливости, — надужитя ростуть зъ кождымъ днемъ.

Що-до дальшои акціи руськихъ послôвъ, то ухвалено лише, абы й на дальше вôдбували ся такѣ посольськѣ зъѣзды (найблизшій зъѣздъ мае вôдбути ся въ Чернôвцяхъ) и абы увôйти въ порозумѣне зъ Русинами вірилістами въ соймѣ (вірильный голосъ въ соймѣ маютъ оба гр. кат. епископы и гр. кат. митрополитъ) и зъ членами палаты панôвъ (въ палатѣ панôвъ засѣдае гр. к. митрополитъ ґр. Шептицкій и дѣдичь Федоровичь, котрый за своихъ молодыхъ лѣтъ признававъ ся до Русинôвъ).

Крôмъ того уложили и оголосили въ часописяхъ всѣ высше вычисленѣ послы заяву, въ котрôй, схарактеризувавши теперѣшне положене австрійсько-угорськои монархіи и Русинôвъ, ставлять въ имени руського народа такѣ жаданя:

1) перетворене державы на основахъ автономіи народôвъ въ складъ еи входячихъ такъ, щобы при забезпеченю загальныхъ интересôвъ упорядкованымъ центральнымъ парляментомъ и сильнымъ безсторонным центральнымъ правительствомъ, кождому народови было дане право рѣшати у всѣхъ культурныхъ и національныхъ справахъ зъ выключенемъ всякои майоризаціи, а на каждый случай якъ найскорше выдане закона о народностяхъ, яко доповненя обовязуючихъ основныхъ законôвъ, котрый обезпечивъ бы кождому народови ненарушимôсть его найважнѣйшихъ національно-культурныхъ правъ. Рôвночасно именемъ цѣлого народу руского горячо и рѣшучо протестуемо противъ школливого также зъ огляду на интересъ державы и другихъ народôвъ проекту вôдокремѣшненя Галичины, зглядно Буковины, и самостôйного ихъ устрою на основѣ автономіи краѣвъ, заповѣдаючи зъ горы, що всякѣ змаганя до осущеня такого проекту стрѣтять ся зъ безглядным и до найдальшихъ границь идучимъ вôдпоромъ всеи рускои націи въ Австріи;

2) введене реформы всѣхъ ординацій выборчихъ на основѣ загального, рôвного, безпосередного и тайного голосованя;

3) строге бережене конституційныхъ правъ и горожаньскихъ свобôдъ, збережене повнои независимости судôвництва й укорочене якъ найострѣйшими мѣрами самоволѣ адміністраціи;

4) якъ найскорше заспокоене культурныхъ та економічныхъ потребъ руського народу въ Австріи, якихъ вôнъ вôдъ давна домагае ся и для успѣшного свого розвитку потребуе, а особливо потребъ на поли шкôльництва черезъ заснованe потрѣбного числа рускихъ школъ всякихъ катеґорій и всякихъ степенѣвъ въ Галичинѣ й на Буковинѣ, увôльнене православныхъ Русинôвъ на Буковинѣ вôдъ геґемоніи румуньскои на поли церковнôмъ, реґуляцію рѣкъ у сходнôй Галичинѣ й Буковинѣ, орґанізацію кредиту рôльничого селяньского и улекшене набуваня землѣ рускому селяньству, орґанізацію еміґраціи и всестороннe обезпечене працѣ робôтничои;

5) уладжене вôдносинъ австрійськои державы до угорськои въ такій способъ, щобы або звязь межи обома державами була постôйна (отже безъ періодичного вôдновлюваня угоды) и на справедливыхъ основахъ оперта, або щобы унія ихъ була лише особова. Вôдновлене угоды въ формѣ умовленôй теперь межи правительствами обохъ державъ и предложенôй обомъ парляментамъ, выйшло бы тôлько на некористь Австріи и монархіи, не забезпечуючи навѣть дальшои звязи обохъ еи половинъ, а на выключну користь Угорщины, именно мадярского елементу, придавляючого всѣ иньшѣ народы въ угорскôй державѣ (Румунôвъ, Сербо-Хорватôвъ, Нѣмцѣвъ, Словакôвъ и Русинôвъ).

Про змѣстъ тихъ жаданъ нема що довго розписувати ся: всѣ вони выйшли бы на користь не лишь руському, але всѣмъ гнетенымъ народамъ Австріи, а навѣть робучимъ верствамъ тыхъ народôвъ, що нѣбы-то въ Австріи панують (якъ Поляки, Чехи и т. д.), — але не можемо повѣрити, щобы такѣ стовпы москвофільськои партіи, якъ Король, Мазикевичь, Барабашъ, Гладишовській, пôдпоры тои партіи, що такъ щиро зôтхае до царського кнута и нагайки, щобы вони на правду домагали ся того всего и старали ся перевести свои домаганя въ житe. Москвофілы — дуже хитрѣ людцѣ, такъ якъ той циганъ, котрый на пытане, якои вôнъ вѣры, вôдповѣдае: „якои вамъ треба, паночку“. Кликали ихъ на зъѣздъ, — вони поѣхали; казали имъ пôдписати заяву, — вони пôдписали, бо усе те выйде лишь на ихъ користь. „Діло“ и „Руслан“ пишуть, що зôбрали ся на зъѣздъ и выдали заяву „рускі“ послы, а „Галичанинъ“ трубить, що се були „рускіе“ послы; подумайте, що то буде за восторгъ межи темными духами въ Росіи, коли тамъ прочитають, що въ Галичинѣ есть 19 **„русскихъ“** себто російськихъ послôвъ! А чія се заслуга? — подумають. „Галичанина“ и москвофілôвъ. И посыплють ся рублѣ въ Галичину на дальшу **„русскую“** аґітацію...

Прямо поняти не можна, якъ смѣли руськѣ послы запросити на зъѣздъ послôвъ москвофільськихъ?! Адже „Діло“, „Руслан“ и всѣ ґазеты голосять руському народови, що москвофілы то не Русины, ажь ту наразъ москвофільськихъ послôвъ, зъ котрыхъ деякѣ выбранѣ до того при помочи польсько-шляхотського правительства, признаеть ся послами руського народа. Та-жь то крайне баламутство, зъ котрого теперь користатимуть москвофілы при кождôй нагодѣ, говорячи селянамъ: „Адже нашѣ послы е также руськими послами и дивѣть ся, якого вони добра для народа хотять!...“

Або та цѣла комедія зъ нововыбранымъ посломъ Гакманомъ. По його выборѣ всѣ руськѣ ґазеты, почавши вôдъ черновецькои »Буковины«, а скôнчивши на вѣденськôй »Ruthenische Revue«, кричали, що його выбрали завдяки шахрайствамъ Полякôвъ и Румунôвъ, що руській народъ його не выберавъ, — ажь тутъ за кôлька днѣвъ пôзнѣйше просить ся його на зъѣздъ руськихъ послôвъ, уважаеть ся його Русиномъ и заступникомъ руського народа. Вчера плювали на него, а нинѣ цѣлують ся зъ нимъ.

И таку огидну комедію граеть ся на те, абы навзерхъ выглядало, що руськихъ послôвъ есть бôльше. „Народнѣ заступники“ подѣляють мабуть фільософію того Йвана, котрый казавъ: „Нехай мôй сынъ буде й дурный, кобы лишь великій!“

Отсе нещасне „Mojsze mach dich grojss“ каже имъ также шукати поєднаня у епископôвъ та митрополита, а также у дѣдича Федоровича. Поступовцѣ, орґанізаторы страйкôвъ, люде, що стремлять до Украины „безъ хлопа и пана“ удають ся по ратунокъ для руського народа до стовпôвъ клерикалізму, до тыхъ, котрѣ вчать, що всяка власть походить вôдъ Бога и тому треба еи слухати, або до такого дѣдича Федоровича, одного зъ найгôршихъ деришкôрôвъ мѣжь дѣдичами на Подôлю, найлютѣйшого ворога страйкуючихъ хлопôвъ!... И все те „для добра народа“!

Хочеть ся смѣяти, якъ тѣ людцѣ, выпханѣ народомъ на передъ, крутять ся безсильно на всѣ боки, шукаючи пôдпоры у сильныхъ свѣта сего, и плакати хочеть ся, що мы можемо здобути ся лишь на такихъ заступникôвъ!...

29. серпня 1903. М. Л.

Спростоване.

Въ ч. 31 „Свободы“ въ дописи зъ Edmonton, Alta., подавъ якійсь Т. С. Г. свои спостереженя про непорядки, на якѣ вôнъ, живучи, якъ каже, 5 лѣтъ въ Edmonton-ѣ мавъ способнôсть надивити ся, а якихъ не хто иншій, лишь нашъ рускій народъ допускае ся. Тѣ непорядки якъ вôнъ каже „попросту такѣ великѣ, що нѣкому не хоче ся зо встыду описувати ихъ“, маютъ бути отсѣ: 1) молодѣжь здеморализована такъ, що и згадувати не можна; 2) дѣвчата говорити не хочуть до своихъ родичѣвъ, встыдають ся и згадати имя родичѣвъ, встыдають ся и по руски говорити; 3) другѣ на вѣру сидять; 4) тамъ знову до ворожки идуть; 5) дальше знову другѣ крадуть грошѣ въ роспустѣ, за котрѣ потому передъ судомъ присяглыхъ на глумъ цѣлому родови рускому суть выставленѣ.

Оттакѣ важнѣ подѣї трафляти ся маютъ тутъ, где, якъ каже дописуватель, приѣхала цѣла ватага Василіяньска. Переходячи же до Василіянъ, подае вôнъ отсе: 6) що нѣхто тутъ не чуе анѣ науки анѣ слова Божого, и то тому, що пенсіи (Василіянамъ) не ухвалено; 7) що если коли котрый Василіянинъ приѣде ту, то мае службу Божу читану лишь; 8) и то въ французскôмъ костелѣ, 9) и то такъ рано, що и нѣхто не знае, такъ що тѣ, котрѣ припадково довѣдають ся, то приходять тôлько на користь Французамъ, бо Французы не пустять дѣвчины чи чоловѣка до лавки, доки не заплатить десять центôвъ за сидженe; 10) Василіяне зарядили, щобы Мазуры збирали тутъ на церковь, а коли тѣ вôддали назбиранѣ Василіянамъ грошѣ, тѣ мовчанкою збувають цѣлу справу, бо и на щожь имъ церковь будувати, коли имъ у Французôвъ добре, такъ якъ у Бога за дверми. 11) Такихъ то славныхъ проводирѣвъ маютъ Русины, котрыхъ епископъ Леґаль ажь попôдъ хмары выхвалювавъ, а нѣгде ихъ роботы не видно. 12) Люди якъ сварились за вѣры, такъ и теперь ще гôрше сварять ся, а проводирѣ смѣють ся въ кулакъ, щобы могли руки вôдъ всего змыти.

Зробивши отсѣ закиды Русинамъ въ Edmont-ѣ въ загалѣ а Василіянамъ въ особенности, дописуватель кôнчить, що „каждый примѣръ, котрый тутъ подае, може фактомъ ствердити и свѣдоцтвомъ певныхъ людей“. И якъ той, що вырвавъ ся зъ конопель та стрѣливъ зъ по-за плота, опôсля знову хова́е свою вôдвагу въ коноплѣ, такъ выстрѣливши всю свою мудрôсть зъ поза плота, скрывъ ся и сей дописуватель за три коноплѣ, пôдписавшись Т. С. Г.

Зъ почутя совѣсти хочу на ту стрѣлянину зъ поза плота вôдповѣсти, та зачну вôдъ сего, чимъ дописуватель закôнчивъ: Выступи чоловѣче смѣло зъ поза своихъ конопель и пôдпиши свое нечесне имя повною назвою, та якъ заповѣвъ-есь, „стверди все то, щось наклеветавъ, фактами и свѣдоцтвомъ певныхъ людей“, а доки сего не зробишь, знай, що ты брехунъ и клеветникъ, бо всѣ закиды, якѣ ты Русинамъ Едмонтоньскимъ и Василіянамъ не встыдавъ ся прилюдно причепити, суть або впростъ брехнею и клеветою, або такъ поперекручованѣ, що на злобну клевету выходять. Знай то, що если хто зъ Русинôвъ тутейшихъ заслуговавъ бы на закидъ неморальности, то тымъ Русиномъ будешь ты першій (а може й остатный), бо крайною неморальностію е се, що ты всему народови рускому въ Edmonton-ѣ живучому закинувъ, будьто бы не видано, „щобъ котрый народъ мавъ такѣ злѣ налоги, якъ народъ рускій... а все черезъ свои неморальнѣ поступки“. Се суть дословно наведенѣ твои слова. — Сли „народови рускому“ ты таке болото причеплюешь, тожь не выймаешь нѣ себе самого“. Се тобѣ вольно — таке свѣдоцтво выставити собѣ и своѣй фамиліи, бо посторонні люди не маютъ нагоды поза порôгъ твого дому глядѣти, але если ты мѣрою своеи фамиліи захотѣвъ змѣрити „народъ рускій“ — то знай, що сей народъ зъ обуренемъ вôдвертае твою злобу вôдъ себе и она на тебе обертае ся самого.

Переходячи до поодинокихъ закидôвъ: 1) будьто бы „молодѣжь руска була тутъ здеморалізована такъ, що и згадовати не можна“, вôдповѣдаю, що се е чиста клевета и тяжка кривда заподѣяна нашôй молодежи. Треба знати, що въ Edmonton-ѣ крôмъ семохъ чи осьмохъ родинъ рускихъ, все проче населене руске — становить молодѣжь. Молодцѣвъ е ледви кôлька и тѣ всѣ поводять ся цѣлкомъ прикладно и чесно. Прочѣ, якихъ сто — е дѣвчатъ умѣщеныхъ по службахъ а о тыхъ треба сказати, що мабуть въ жаднôй другôй мѣсцевости Канады не проваджять ся такъ красно рускѣ дѣвчата, якъ власне въ Edmonton ѣ. Стоять они майже всѣ пôдъ нагля-

домъ и моральною опѣкою монахинь зъ Едмонтоньскои школы. Тй завели для нихъ въ мѣстѣ школу анґлійского читаня и писаня и три разы на тыждень збираютѣ ихъ на тй лекціи, где также учать ихъ катехізму. Щобы надто вôдвести дѣвчата вôдъ пустыхъ забавъ, самй уряджують имъ въ школѣ театральнй представленя научнй, уряджують имъ въ лѣтѣ прогульки — словомъ чувають якъ дбалй матерѣ о ихъ добре поведене. Черезъ 7 мѣсяцѣвъ — се е вôдъ Новембра м. року до Липня сего року Сестры Служебницѣ займались рускими дѣвчатами учачи ихъ спѣву пѣсень церковныхъ, и катехизму въ рускôй бесѣдѣ. И справдѣ нѣхто не чувъ тутъ о якôйбудь неморальности рускои дѣвчины. Передъ двома роками случилось, ще одна мала нешлюбну дитину, але и ту показало ся, що се була донька родичѣвъ, що выреклись ся и вѣры нашои и народности нашои.

Суть ту дѣвчата шизматикôвъ апостатôвъ, якъ также родовитыхъ шизматикôвъ зъ Буковины — але тыхъ годѣ мѣшати зъ нашою рускою молодежею, разъ що они самй вôдъ початку зъ окрема держать ся вôдъ нашихъ, а по друге, що й самй Англики чи Французы не уважають ихъ за Русинки — Русинôвъ звуть Galicians — и тыхъ поважають, шизматикôвъ звуть Bukowina и тыхъ не шанують. Се и вôдважный дописователь зъ конопель повиненъ знати и если спостерѣгъ якй блуды у буковинцѣвъ чи вôдступникôвъ вôдъ вѣры и народности нашои — то нехай не причеплюе ихъ „народови рускому" и молодѣжи нашôй.

2) Клеветою е и другій закидъ, будьтобы дѣвчата нашй до своихъ родичѣвъ не признавали ся або бесѣды своеи встыдали ся. Въ Edmonton-ѣ служачи по кôлька лѣтъ приучують ся добре англійскои бесѣды, всегда нею мусять послуговати ся въ службѣ, але щобы своеи встыдали ся — се фальшь.

3) Щобы хтось зъ Русинокъ сидѣвъ на вѣру або 4) ходивъ по ворожкахъ або 5) кравъ грошѣ въ розпустѣ — и сего нѣхто ту не чувавъ, хиба мавъ дописуватель на увазѣ двѣ невѣсты, про котрыхъ непôдхлѣбнй рѣчи кружать — однакъ и тй обѣ суть вôдступницями вôдъ вѣры и нашои народности и тымъ самымъ ганьба ихъ (если е правдивою) — не може спадати анѣ на „народъ рускій" анѣ тымъ бôльше на „молодѣжь руску".

И таке дѣе ся ту, де приѣхала цѣла ватага василіяньска, каже вôдважный письмакъ зъза конопель. Мимоходомъ сказавши, та ватага василіяньска складае ся зъ трохъ священикôвъ и одного братчика монаха придѣленого священикамъ до помочи. Закимъ скажемо, що тй 3 священики, выросшй въ очахъ конопельного героя въ цѣлу ватагу, зробили чи роблять въ Едмонтонѣ, попередъ скажу, що обняли они въ духовну свою обслугу не самъ тôлько Едмонтонъ, де якъ сказано, е всего на всего 7 чи 8 родинъ рускихъ а решта молодѣжь хвилево лишь перебуваюча въ службѣ а опôсля вертаюча на фармы, але цѣлу провінцію Альберту — отже кольоніи Біверкрікъ, Біверлейкъ, Фармілію, Вікторію, Рабитгилъ, Рондлейкъ, и Бітернлейкъ. Природна рѣчь, що трохъ ихъ роздѣленыхъ працею на такій обшаръ землѣ и на тысячѣ тысячѣ еміґрантôвъ, не суть въ станѣ обслужити Едмонтону такъ, якъ було бы, колибы до него самого приѣхали. А однакъ, мимо сеи кольосальнои працѣ обнимаючои цѣлу Альберту, чистою клеветою е се, щобы Василіяне и на Едмонтонъ позабули такъ, щобы ихъ працѣ и тамъ не було видно, хиба, кому злоба очи заслѣпила. Въ особенности брехнею не знаючою мѣры нѣ гамульця е то, що въ 6) закидѣ говорить ся, будьтобы „нѣхто тутъ не чувъ нѣ Службы Божои нѣ слова Божого, а то тому, що Василіянамъ пенсіи не ухвалено". — Зъ Едмонтоньскихъ Русинôвъ ще нѣхто — дословно нѣхто не чувъ анѣ одного слова, котрымъ бы Василіяне о пенсію для себе або умавляли ся або бодай згадовали. Але не тôлько Едмонтоньскй Русины не мають найменшои пôдставы о жаданю якоись пенсіи черезъ Василіянъ говорити, не мають такои пôдставы и прочй Русины по всѣхъ прочихъ кольоніяхъ Альберты. Кольоністы нашй самй ухвалили пенсію для Василіянъ по 3 доляры вôдъ фармы, бо знають, що коли Василіяне мають для ихъ душь працювати, тожь святою рѣчею е, щобы фармарѣ подбали за ихъ совѣсне удержане. Однакъ до нынѣшного дня еще жаденъ Василіянинъ не упôмнувъ ся у нѣкого за тыхъ 3 долярôвъ — въ Едмонтонѣ же, якъ сказано, анѣ слова бесѣды нѣколи и нѣгде и нѣякъ не було.

Нѣхто, каже рицаръ зъ конопель, не чувъ ту нѣ службы божои нѣ науки. Тымъ „нѣхто" хиба вже бувъ самъ же дописуватель, бо всѣ прочй Русины зъ Едмонтону знають, що найменше разъ въ мѣсяць приѣздить священикъ зъ Рабитгилю до Едмонту и всѣ тогды Русины спѣшать на богослужене, и проповѣдь. Але и частѣйше мають нашй люде нагоду выслухати богослуженя и почути проповѣдь, бо и другй два священики приѣзджають вôдъ часу до часу до Едмонтону. И не помилю ся, если скажу що за 7 мѣсяцѣвъ побуту нашого въ Альбертѣ. мы що найменше 50 проповѣдей выголосили въ самôмъ Едмонтонѣ. Не тôлько бо въ часѣ службы божои нѣколи не опускае ся проповѣди, але въ свята и недѣлѣ скликуе ся народъ также по полудни, править ся чи вечерню (якъ е якій дякъ) чи акафистъ и суґликацію и голосить ся проповѣдь. А такъ суть учащанй нашй богослуженя и проповѣди черезъ Едмонтоньскихъ Русинôвъ, що церковь заповнюе ся ними по береги. Кажуть Москалѣ своимъ брехунамъ: „бреши та мѣру знай". Нашъ рицаръ зъ конопель перейшовъ и московского брехуна. Бо тамъ, де весь народъ стôлько выслухавъ наукъ, вôдправивъ пасхальну сповѣдь, провадивъ дѣтей до першого причастія — написати, що нѣхто не чувъ нѣ службы божои нѣ науки, треба справдѣ мати вытерте чоло, неморальну совѣсть и губу заправлену до брехнѣ по за самй вуха. Тымъ самымъ брехнею е и 9 закидъ, що Василіяне не правять богослужене такъ рано, що и нѣхто не знае. Якъ же моглибы вѣрнй всегда выповнити церкву по береги, якъ бы нѣхто не знавъ, коли вôдправа буде, або якъ бы Василіяне правили такъ рано?! Зъ самого приѣзду Василіяне мали торжественну службу божу о ½11 годины. Опôсля, зваживши, що головна маса Русинôвъ то служницѣ, котрымъ треба бути въ дома для зладженя обѣду, перенесено службу божу за порадою зъ самимижь вѣрными на 9 годину. Въ кôнци, коли и то показало ся непрактичнымъ, порѣшено служити Литургію о 8 годинѣ, то есть въ тôмъ самôмъ часѣ, коли править ся и для Французôвъ. Треба бо знати, що Французкй священики, маючи 2 церкви, одну вôдступили до диспозиціи для Русинôвъ, и глупый е закидъ конопельного рицара, щобы Василіяне мали вязати ся перешкодженемъ Французамъ въ ихъ богослуженю — маючи цѣлу церкву до диспозиціи на цѣлый день.

Клеветою е и 10. закидъ. Коли нема нашого священика а Русины хотять выслухати службы божои у французкôмъ костелѣ, за лавку неплатять нѣчого, просто зъ тои причины, що всѣ лавки суть позаплачованй черезъ Французôвъ и Анґликôвъ а Русинамъ полишено безплатно кôлька лавокъ до диспозиціи.

11. Зостае ся ще вôдповѣсти на клевету, наче-бы Василіяны назначили Мазурôвъ на колектантôвъ церкви, узбиранй грошѣ черезъ нихъ взяли, о церквѣ не думають, и радй обмыти руки зъ сего дѣла. Брехунъ вôдъ початку, брехунъ и до кôнця. Василіяны прибувши до Едмонтону, заразъ зачали людей заохочувати до збираня складокъ на церкви и выбрали комітетъ, котрый бы мавъ выбрати мѣсце пôдъ будову церкви. Комітетъ сей вôдъ разу роздѣливъ ся на 3 партіи. Однй хотѣли, щобы закуплено пôдъ церкву лоту ту, другй деинде третй ще деинде — а такій упôръ бувъ въ кождôй партіи, що жадна другимъ двомъ не хотѣла уступити. Тодѣ Василіяны, видячи що до кôнця не дôйде ся, розвязали комітетъ, закупили самй 38 лотôвъ землѣ въ Едмонтонѣ и оголосили людямъ, що на тыхъ лотахъ буде церковь ставити ся, коли на се прийде часъ. На разѣ о будовѣ церкви не ма що думати, бо населене руске зъ 7 и 8 родинъ зложене и зъ хвилево перебуваючихъ тамъ слугъ та робôтникôвъ не е въ станѣ церковь вже теперь побудовати. До збираня же складокъ уповажнили п. Летавского (чи вôнъ Мазуръ?), п. Ґовду (чи вôнъ Мазуръ?), СС. Служебницѣ (чи они Мазуры?) ну и въ кôнци Килиря Іоана, до котрого найбôльше нашихъ Русинôвъ заѣзджае на постоянне. Сей справдѣ е полякъ, ожененый зъ Русинкою и зголосивъ ся, що хоче належати до нашои церкви. Складокъ вплынуло до теперь около 115 долярôвъ, котрй СС. Служебницѣ переховують, доки не приступимо до будовы церкви.

Отсе суть фактичнй подѣѣ зъ нашого Едмонтону. Безсторонный читатель нехай розсудить, якъ далеко забривъ въ брехню и клевету конопляный рицаръ розсѣваючи злобно безпôдставнй напасти на Василіянъ и цѣле руске населене Едмонтону.

Єромонахъ Платонидъ Филясъ
настоятель місіи оо Василіянъ въ Албертѣ.

Що чувати въ свѣтѣ.

Сильна орґанізація католицкои церкви, еи перевага въ христіяньскôмъ свѣтѣ, а головно величезный вплывъ, консервативнй змаганя и наука еи проводирѣвъ, котрй велять народомъ покоряти-сь передъ всякою властію, здѣлали се, що всѣ прагнущй и жаждущй власти, всѣ могучй сего свѣта залицяють ся до Ватикану. Англійскій король, нѣмецкій цѣсарь, россійскій царь, а навѣть турецкій султанъ (хочь нѣхто зъ нихъ не е католикомъ) що мога добивають ся о дружбу зъ папою. Такъ само дѣлають прочй монархи, цѣла европейска аристократія и американьскй міліонеры. Теперѣшне правительство Сп. Державъ также не лишило ся по заду. Послѣдними часами такъ часто и явно кокетувало оно зъ Ватиканомъ, слало папѣ дары, кондоленційнй телеґрамы и пр. и пр., що се сильно занепокоило другй христіяньскй секты въ Америцѣ и они за всяку цѣну порѣшили приговкати непожаданй розгоны правительства. Въ тôй цѣли выслано вже до Вашинґтону безлѣчь петицій и скликувано кôлька великихъ вѣчь та зборôвъ, на котрыхъ ухвалено острй протесты противъ правительственныхъ кругôвъ.

Найбôльше враженѣ здѣлавъ у крaю протестъ, ухваленый онигды на великôмъ синодѣ протестантского духовеньства въ Югика, Н. Й. Сказано у ньому, що католицке духовеньство, засады папизму и політика Ватикану всегда були противнй народови, конституціи тай змаганямъ свобôдныхъ Американцѣвъ. „Мы не можемо бути рôвнодушными супротивъ сего — говорить ся дальше въ тôмъ протестѣ — наколи хтось нехтуе 70 міліонôвъ протестантôвъ задля горстки католикôвъ и ворожого намъ Ватикану. Ту нѣколи не смѣе правительство залицяти ся до папизму и пôдлягати католицкимъ вплывамъ, бо се наскрôзь демократична республика, котра вôдъ часôвъ свого основаня не мае нѣчого спôльного зъ консервативними змаганями католицизму. Хто инакше дѣлае, той е ворогомъ нашои республики, заговôрникомъ на конституцію, свободу и независимôсть Сп. Державъ, за що нашй батьки проливали свою кровь."

Тайна поліція увязнила въ Ойстеръ Бей, Н. Дж. якогось Генриха Ваґнера, Нѣмця, котрый три разы намагавъ ся достати до лѣтнои палаты президента Рузвелта. При ревізіи найдено у него набитый револьверъ и сейчасъ розголошено про новый заговôръ на житє президента. Се, мовлявъ, соціялісты, анархісты, юнійнй робôтники и т. и. ненаручнй капіталістамъ людцѣ хотѣли убити през. Рузвелта. При лѣкарскихъ обзоринахъ показало ся одначе, що увязненый „заговôрникъ" е нещасною, придуркуватою людиною, що вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ недомагавъ на умѣ. Те саме посвѣдчили свояки и знакомй увязненого въ наслѣдокъ чого вôдôслано его до заведеня для божевôльныхъ.

Такимъ робомъ покôнчено велике „ай вай" капіталістичнои пресы про заговôръ на житє президента.

Повстанє на Филипинахъ вже давно подавлено — доказуе американьске правительстто — та мимо того міністерство вôйны выдало сими дняеми приказъ, щобы 20-ый и 22-ій полкъ пѣхоты постôйнои арміи Сп. Державъ вôдплили на филипиньскй островы. Першій зъ тыхъ полкôвъ мае вырушити въ дорогу дня 31. с. м. а другій при кôнци грудня. Пытане теперь пощо тамъ тôлько вôйска, коли повстанє подавлене?

Панамскій каналъ буде мабуть причиною революціи въ Колюмбіи.

Противъ теперѣшного правительства, котре вôдкинуло договôръ изъ Спол. Державами въ справѣ будовы каналу, выступили сторонники ґенерала Геры и порѣшили повалити его при помочи революціи. Революціоністы громадять ся въ горахъ Бонджуба, а коменду надъ ними мавъ обняти сими днями полковникъ Аркона.

Кромѣ того збунтувало ся тамъ кôлька индіяньскихъ племенъ и розпочали вже военну акцію противъ правительственныхъ вôйскъ.

Парляментъ республики Перу ухваливъ позавчера законъ, якимъ заборонено еміґрувати до того краю католицкимъ монахамъ, котрыхъ выгнано зъ Франціи. Аґітація за выключенемъ французкихъ монахôвъ розпочала ся также въ иншихъ полудново-американьскихъ республикахъ.

Зарядъ соціяльно-демократичнои партіи въ Австріи выдавъ вôдозву до австрійскихъ народôвъ, въ якôй доказуе, що одинокою причиною застою австрійского парляменту е панованє буржуазіи и застарѣла ординація выборча. Наслѣдкомъ сеи ординаціи основуючои ся на выборчихъ куріяхъ, поставъ роздѣлъ народностей, споры и борба, роздрôбнене державы и въ слѣдъ за тимъ прийшовъ гнетъ и нужда. Вôдозва кôнчить ся жаданемъ загального, рôвного, безпосередного и тайного права голосованя, бо лишь тымъ робомъ можна уратувати державу вôдъ неминучои погибели.

Сейчасъ по вôдозвѣ розпочали соціялісты уряджувати величезнй вѣча по всѣхъ австрійскихъ краяхъ, по котрыхъ домагають ся сего самого права. Мѣжь иншими вôдбували ся сими днями днями такй вѣча въ Ґрацу, Вѣдни, Тріестѣ, Краковѣ и Львовѣ.

Царь Никола II. именувавъ дотеперѣшного міністра скарбу, Витого, президентомъ міністрôвъ, а на становище міністра скарбу покликавъ директора царского банку, п. Плеского. Згадуючи про сю змѣну въ царскôмъ міністерствѣ, добавляють поступовй анґлійскй часописи, що задачею нового президента міністрôвъ буде поладнати робôтниче пытане въ Росіи, котре вже цареви бокомъ вылазить.

Не знати лишень при помочи якихъ средствъ возьме ся п. Вите до сего дѣла? Наколи при помочи куль и баґнетôвъ, якъ се було доси практиковане въ имперіи царя-батюшки, то можна ему на передъ вѣщувати, що не вдѣе нѣчого. Тамъ потрѣбне людяне поведене супротивъ робôтникôвъ и реформа въ ихъ хосенъ, ось и все.

Ситуація на поли борбы въ Македоніи не змѣнила ся въ нѣчôмъ. Туреччина шле чимъ разъ бôльше вôйска противъ повстанцѣвъ, але не може повеличати ся великими успѣхами. Повстанцѣ, пôдпомаганй черезъ Болгарію и Сербію, держать ся знаменито. Сими днями побороли они Туркôвъ коло Омарабашь и въ горахъ коло Дебре. Въ обохъ тыхъ битвахъ погибло 250 турецкихъ воякôвъ.

Туркамъ лишь въ однôмъ дистриктѣ Клітева удалось выперти повстанцѣвъ зô всѣхъ позицій, та за те выбухло повстане въ повѣтѣ Разлоґу де доси бувъ спокôй.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. касіера....................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...........McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Йосифъ Шкрибайло секретарь »Зорѣ« въ Ню-Йорку, Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. Союза 69. Мае лѣтъ 31. Походить зъ Будзанова, повѣтъ Теребовля въ Галичинѣ. Занимае ся кравецтвомъ.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другй запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете больше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрй пишуть самй до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Иванъ Хомякъ, сынъ Григорія и Маріи Хомякôвъ. членъ Р. Н. Союза, вôд. 1, упокоивъ ся 18 Авгус. 1903

Григорій Вишньовскій членъ Р. Н. Союза, вôд. 1, упокоивъ ся 19 Авг. 1903

Вѣчная память!

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Въ августѣ приступило до Союза 5 новыхъ брацтвъ! Славно!

Читайте.

Братство св. Петра и Павла въ Джесеѣ, Па. буде принимати дня 19 го Септембра 1903 року новыхъ членôвъ безъ вступного. Хто заплатить $1.50 той буде такимъ членомъ братства якъ и кождый другій членъ.

За Урядъ Братства
Демко Хованець, Иванъ Онуфрей, Денисъ Вислоцкій. Иванъ Сенько.

Не забудьте,

що братство св. Йоана Хрестителя въ Scottdale, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного. Хто бы хотѣвъ приступити нехай зголосить ся на мітинґъ дня 19 Септембра. Мітинґъ вôдбуде ся въ домѣ Федора Яроша.

Федоръ Ярошь, секретарь.

Читайте.

Братство св. Арх. Михаила въ Yatesboro, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ въ Октобру до 35 рокôвъ безъ вступного. Хто заплатить одного доляра той буде такимъ членомъ братства якъ кождый другій членъ.

За урядъ братства
Петро Шевчикъ, предсѣдатель.

Урядники

нового Братства въ Cross Fork, Pa. котре основалось 23 августа 1903. вôддѣлъ Союза 88 суть слѣдуючй: Сидоръ Мацко, предсѣдатель, Михаилъ Голикъ, заступникъ, Осифъ Судя, касіеръ, Дмитро Гриценько, заступникъ, Теодоръ Панцьо, секретарь. Стефанъ Кѣнъ, заступникъ секр., Алексій Гавриляк, контрольоръ, Михаилъ Куземка, дозорця хорыхъ.

Братство

св. Ар. Михаила зъ Гейзелтонъ, Па. (№ 6) вôддѣлъ Союза 85, буде отримувати мітинґъ дня 13 Септембра 1903. року. На мітинґъ сей мають всѣ члены явитись, бо буде радитись о дуже важныхъ справахъ. На мітинґу буде ся принимати новыхъ членôвъ за знижену цѣну. Просимо Васъ братя вступайте чимъ скорше до братства и Союза, щобы Вашй родины були забезпеченй.

Hazleton, Pa
Мих. Мардинякъ, предсѣдатель, Федоръ Поливка, секретарь.

Оголошене.

Дня 1-го Октобра 1903, т. е. въ Четверъ вечеромъ о годинѣ 8 ôй вôдбудуть ся рôчнй зборы Товариства »Зорѣ«, вôддѣлъ 69 Р. Н. Союза въ New-York-у въ гали пôдъ ч. 46 Ave A. На тыхъ зборахъ буде ся принимати новыхъ членôвъ до Р. Н. Союза безъ вступного и буде ся выбирати новый урядъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза на рокъ 1904, а старый урядъ буде здавати справоздане зъ свого урядованя. Также повѣдомляе ся всѣхъ членôвъ тов. »Зорѣ« и Р. Н. Союза, щобы кождый членъ явивъ ся на тôмъ рôчнôмъ мітинґу.

Йосифъ Шкрибайло
секретарь Тов. „Зорѣ“ и Р. Н. Союза в. 69, въ Ню Йорку.

Просимо всѣхъ

мѣсцевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а также написали якъ котрый довго есть секретаремъ, сколько мае лѣтъ, звôдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

Дальшй жертвы для убогои родины Теодора Варіяна, члена Р. Н. Союза, зложили:

— — —	1.00
о. Улицкій, Ансонія	50
на крестинахъ у ч. Н. Бережаньского зôбрали Н. Джмеликъ и Вас. Вапъ	3.30
разомъ	$4.80
попередно	50.90
Зôбрано доси	$55.70

Въ имени убогои родины Т. Варіяна всѣмъ жертводателямъ складаю щиру подяку.

Константинъ Кирчôвъ.

Дальшй жертвы на руску Бурсу въ Рогатинѣ зложили.

о. Н. Струтиньскій, Olyphant Pa.	1.00
М. Паздрѣй „	1.00
Зôбравъ Йосифъ Даниловичь въ Superior, Pa:	
Йосифъ Даниловичь	2.00
Иванъ Лабикъ	50
Федоръ Богосый	50
Йосифъ Шмаришь	50
Федоръ Маслей	25
Федоръ Грицко	25
Гаврило Стоцкій	25
Иванъ Ющакъ	25
Антôнъ Чайковичь	25
Йосифъ Кучій	.25
Стефанъ Венґринъ	15
Мартинъ Земуракъ	10
Николай Братчакъ	10
о. Чаплиньскій, St. Louis, Mo.	1.00
Андрей Сандовичь, Jersey City	1.00
Михайло Сидоръ „ „	25
Стефанъ Свѣтичь „ „	50
Семанъ Барна зôбравъ на весѣлю у Ф. Барны и А. Килей	3.00
разомъ	$13.10
квітована сума	80.10
До теперь зôбрано	$93.20

Дякую сердечно всѣмъ Вп. жертвователямъ, и прошу о дальшй ласкавй жертвы.

Юрій Пôдсадочный,
P. O. Box 31. Jersey City, N. J.

Дальшй жертвы на руску бурсу въ Сяноцѣ, Галичина, зложили:
На хрестинахъ у п. Василя Гришка въ Скрентонъ, Па. дня 6 го с. м.

о. И. Арданъ	2.00
Андрѣй Савка	1.00
Теодозій Лабовскій	1.00
Анна Лабовска	1.00
Юрій Шепелякъ	1.00
Марія Шепелякъ	1.00
Михаилъ Югасъ	1.00
Анна Югасъ	1.00
Николай Ґела	1.00
Василь Гришко	1.00
разомъ	$11.00
вже квітована сума	$15.83
зôбрано доси	$26.83

Посылайте жертвы на адресу:
Wasil Hrishko,
520 Emmett St., SCRANTON, PA.

Вôдозва

въ справѣ добровôльныхъ жертвъ на руску бурсу въ Сяноцѣ.

Дорогй Братя и Сестры!

Якъ вамъ звѣстно зъ 35. ч. „Свободы“, выдѣлъ філіи тов. „Просьвіти“ въ Сяноцѣ за згодою свѣдомыхъ Русинôвъ принявъ на себе обовязокъ засновати тамже руску бурсу. Бурса есть то така школа, въ котрôй вчать и дають утримане здôбнымъ дѣтямъ бѣдныхъ родичѣвъ задармо. Яке се добродѣйство, то вы самй то добре знаете, бо не оденъ зъ васъ мавъ охоту учити ся и мавъ даръ до науки, але зъ браку утриманя мусѣвъ еѣ залишити. Вы также пôзнали вартôсть школы въ дорозѣ до Америки, а бракъ еѣ ще больше дае ся вамъ вôдчувати тутъ въ Америцѣ, де найшлисьте ся мѣжь просвѣчеными людьми, котрй нами погорджують, бо большя половина насъ Русинôвъ пôдписати ся не умѣе.

Щобы нашй дѣти не були темными такъ якъ мы и щобы Русь-Украина выдала сынôвъ ученыхъ и свѣдомыхъ, котрй умѣли бы смѣло бороти ся за свою вôтчину и стати по сторонѣ хлопскихъ правъ, повиннисьмо щедро жертвувати на бурсы, а людямъ, що закладають такй институціи, бути вдячными.

Выдѣлъ бурсы сяноцкои поручивъ менѣ заняти ся збиранемъ жертвъ въ Америцѣ. Я радо принявъ на себе ту задачу, але щобы еѣ выконати то буде залежати вôдъ васъ братя Русины, сли вы ся покажете щедрыми на ту цѣль. Не гадаю ходити по плейзахъ и збирати дары, бо то бы ся не оплатило, але наша щиро-руска ґазета „Свобода“ всегда радо удѣлить мѣсця на таку рѣчь. Черезъ „Свободу“ отже вôдзываю ся до васъ, краяны и краянки и прошу: Присылайте чимъ скорше жертвы на руску бурсу въ Сяноцѣ, складайте при всѣхъ оказіяхъ, якъ весѣляхъ, хрестинахъ, именинахъ, на мітинґахъ братскихъ и пр. а кождый центъ зложеный вами принесе стократный плодъ на народной нивѣ. Впов. пп. предсѣдателѣвъ и секретарѣвъ рускихъ братствъ прошу, щобы вôдчитали отсю вôдозву на мітинґахъ братскихъ и заохотили членôвъ до складаня жертвъ. Вôдзываюсь также до Всеч. ОО. Духовныхъ, щобы по примѣру о. Струтиньского зволили зôбрати жертвы на бурсу вôдъ своихъ парохіянъ.

До рускои бурсы въ Сяноцѣ буде ся приймати хлопцѣвъ не лише зъ сянôцкого повѣту, але и зъ сусѣдныхъ, т. е. лѣського, березѣвского, кросняньского, лсельского, добромильского и иншихъ повѣтôвъ, проте святый обовязокъ мають складати жертвы всѣ тй Русины, котрй зъ тыхъ околиць походять и котрй ще не забули за старый край и за своихъ рôдныхъ. Чимъ больпу суму зложимо, тимъ буде мати умѣщене больше число учачои ся молодѣжи. А ученики зъ такои бурсы, коли выйдуть на людей, не пôдуть служити чужимъ богамъ, не пристануть нѣ до Полякôвъ нѣ до Москалѣвъ и не будуть погорджувати хлопомъ и робôтникомъ, але щиро уймуть ся за справедливостію, за своимъ народомъ, за тимъ меншимъ братомъ, зъ котрого самй походять.

Сподѣюсь, що тихъ моихъ кôлька словъ не будуть голосомъ вопіющого въ пустини, але сипнуть ся жертвы вôдъ щирыхъ рускихъ людей, за котрй впередъ въ имени бѣдныхъ школярикôвъ дякую.

Вашъ краянъ
Василь Гришко.

Розвага пяницѣ.

— Выпило ся вже десять чарокъ „виски“. Чи пити одинайцяту? Мôй жолудокъ каже „такъ“ а голова „нѣ“. Нема сумнѣву, що голова мудрѣйша вôдъ жолудка. Такъ, такъ, але загально звѣсно, що мудрѣйшій повиненъ уступити дурнѣйшому... Такъ, повиненъ, бо не бувъ бы мудрѣйшимъ... Ану, пане готельничій, дайте ще одну чарку!

Панове мѣсцевй секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по каждôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Оголошене.

Чоловѣкъ молодый, добрый Русинъ, розумѣючій ся дуже добре на господарствѣ домовôмъ якъ и на рôжныхъ выробахъ та веденю книгъ, говорячій по руски, нѣмецки, польски и трохи по анґлійски глядае мѣсця до руского стору, або готелю. Близшй информаціи удѣлить

Theodore Kochan,
1316 Filbert str., Philad. Pa.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперѣдъ.

ПОРЯДОКЪ МІСІИ,

яка вôдбуде ся въ рускôй церквѣ въ Питсбурґу на дняхъ 12, 13, 14, 15 и 16 Септембра 1903.

СУБОТА 12 СЕПТ.

Година 7·30 вечеромъ:
Вечѣрня, проповѣдь вступна, суплікація.

НЕДѢЛЯ 13 СЕПТ.

Год. 7·30 рано: Служба Божа читана,
„ 8·00 „ Утреня,
„ 9·30 „ Посвячене престолôвъ,
„ 10·00 „ Торжественна Служба Божа, проповѣдь,
„ 3·30 по полудни: Вечѣрня, проповѣдь,
„ 7·30 вечеромъ: Акафистъ до Исуса Христа, проповѣдь и суплікація; зачинае ся сповѣдь.

ПОНЕДѢЛОКЪ 14 СЕПТ.

Год. 5·00 рано: Служба Божа читана,
„ 8·30 „ Служба Божа спѣвана и проповѣдь лишь для невѣстъ и дѣвчатъ,
„ 4·00 по пол.: Акафистъ до Пресв. Дѣвы М. и катехизація для дѣтей,
„ 7·30 вечеромъ: Вечѣрня и проповѣдь лишь для мущинъ.

ВТОРОКЪ 15 СЕПТ.

Такъ само всьо якъ въ Понедѣлокъ, а о год. 5 по пол. по науцѣ катехичнôй сповѣдь дѣтей.

СЕРЕДА 16 СЕПТ.

Год. 5·00 рано: Служба Божа читана и спôльне приступлене мущинъ до св. причастія,
„ 8·00 „ Служба Божа читана и вспôльне приступлене дѣтей до св. причастія,
„ 8·30 „ Служба Божа спѣвана, проповѣдь и вспôльне приступлене невѣстъ и дѣвчатъ до св. причастія.
Год. 7·30 вечеромъ: Торжественна вечѣрня, пращальна проповѣдь и вôдспѣване пѣсни „Тебе Бога хвалимъ“.

Слухане сповѣди св. розпôчне ся доперва въ Недѣлю вечеромъ по науцѣ.

Въ Понедѣлокъ, Второкъ и Середу слухане сповѣди вôдъ год. 5 рано и вôдъ 6·30 по полудни.

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ дôстати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такй книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Каждый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тй грошѣ якй вôнъ заплатив на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНÔЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Австро-руск*і* споминьы	10
Австрія въ XIX. вѣцѣ	40
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Boa Constictor	25
Буковиньска Русь	75
Бех-Аль-Джуґуръ	5
Багнітки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Боянъ, збôръ квартетôвъ	1 00
Выбôръ декламацій	10
Вільгельмъ Тель, драма	35
Варвара, драма	30
Вôдродженє Толстого	1.50
Вôзникъ Геншель	75
Верховиньскй згадки	25
Въ темрявѣ, драма	15
Въ столѣтнй роковины	5
Въ чужôмъ гнѣздѣ	50
Варлаамъ и Йоасафъ	1.00
Ворогъ Народа	40
Викъ (1798—1898)	1.50

(Дальше буде.)

Повызшй книжки маємо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сй книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Библія мала	30
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Коваль Бассімъ	60
Кльод Іе	5
Карбы	25
Каштанка	5
Казки Андерсена	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Катехизмъ	10

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимає ся.

Почту мы оплачуємо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „Комара“.

Три старй рôчники коштують лишь $3.50.

Оденъ рôчникъ $1.25.

Хто хоче доставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ одегъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„Комар“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете дôстати такожъ слѣдуючй книжки:

Календарь „Комара“ на рôкъ 1903 . . . 15ц.
Новомодный Спѣваникъ 20 „
Дєнаны зъ гôръ 15 „

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ історіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

☞ Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора доляра ($1.50) на повысшй книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

Длячого маєте удаватись до чужихъ, єсли

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,

Судія покою и публичный нотарь,

Залагоджує всякй судовй справы, колектує спадки, вырабляє повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Княжествѣ Познаньскôмъ.

Посылає грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продає шифкарты на всѣ пароходы до всякои мѣсцевости въ краю и назадъ.

Real Estate. Продає домы, лоты и пожичає грошѣ на будову домôвъ. Асекурує вôдъ огня въ найлѣпшихъ компаніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Dr. A. BACEWICZ,
917 Capouse Ave. — Scranton, Pa.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

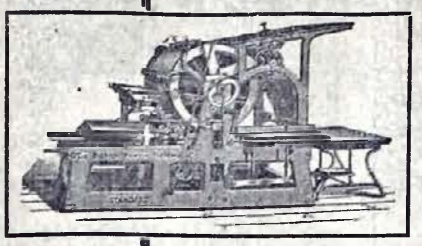
☞ Хорй могуть его бачити въ офисѣ кождого часу въ день або въ ночи.

Новый телефонъ 756.

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя.
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей.
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братскй и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

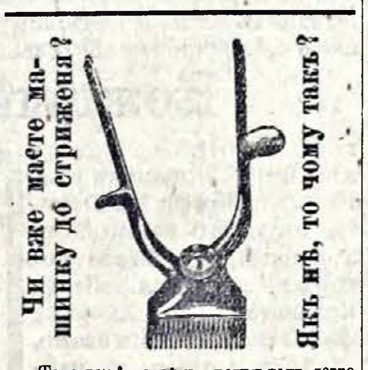
Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ чего знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ має ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погоститеся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

Така выгôдна рѣчь, котру такъ легко можете купити выплатить ся кождому мущинѣ, що має волосе на головѣ. Вôнъ обстрижесь нею 3 до 4 разы а вже машинка выплатить ся ему и цѣлй роки може стричи ся нею даромъ.

Добру машинку до стриженя пôшлемо Вамъ за 75 центôвъ.

Лѣпша машинка, якою можете стричи волосе нижше або высше, якъ лишь загадаєте, коштує $1·45. До кождои машинки додаю даромъ одну красну рѣчь.

Замовленя пишѣть до:

S. Keltonik
PUNXUTAWNEY, PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

⁕ TROMETTER'S ⁕

(Тромейтеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймає тано керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкає рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалує.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

☞ Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляє книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ ростресенй. Такожъ робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантує.

Памятайте Русины, що Русинка

МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ

має гарно уряджєный **ГОТЕЛЬ** на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 **въ ШАМОКІНЪ, ПА.**

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ нем добра „виска“, пиво,
Вино, коньякъ и циґара
Й господиня гарна, жвава.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектує такожъ грошѣ за рентъ. Має два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Повнй склянки доливає
6 цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпєшь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

— адвокатъ, —

N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣжджає тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія.

Сегодня добрй часы!

Коли бажаєте выставити гарный нагробникъ на могилѣ померших але дорогихъ Вамъ осôбъ, то пишѣть до насъ по илюстрованый цѣнникъ хрестôвъ. Нашй хресты є сильнй, гарнй и моднй. — Прекрасно выкôнченй, украшенй срѣбломъ або позолочуванй.

Зъ розпятемъ Христа и зъ вôдливаными буквами тай зъ надписею померщого, якои лише захочете.

Адресуйте:
N. Y. Cemetery Monumental Co.
Punxutawney, Pa.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?

Дуже часто пытаєшь самъ себе!

Тои величины.

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ“

ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображає собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ

„ПЕДОМЕТЕРЪ“

мѣряє и записує кождый твой крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Ціклъометеръ“ для біціклісты.

Всѣ граючй въ пилку, турісты, подорожнй а властиво всѣ, котрй ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА“: Єго можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядає подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ“ коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашь може рôвнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна его лише

оденъ доляръ.

Єго можна урегулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Єсли не можете єго дôстати въ вашôмъ сторѣ, то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, єсли зашлете намъ одного доляра на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуємо аґентôвъ.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджєный. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $4,000.00

Заряджують нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякъ.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ такожъ можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылає такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

☞ Продає шифкарты. ☜

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ELMER HEFFELINGER,

Аґентъ вôдъ продажи ґрунту въ SHAMOKIN, PA.

Загальный Аґентъ вôдъ продажи „лотôвъ“ въ

Marion Heights.

Въ прекраснôмъ положеню и найлѣпшôмъ мѣсци для майнерôвъ до будовы своихъ власныхъ помешкань. Центрумъ богато великихъ углевыхъ копалень, котрй дають занятє бôльше якъ сѣмъ тысячь робôтникамъ, дорослымъ и хлопцямъ. Быстрый потôкъ плыве попередъ кождымъ „лотомъ“. Тамъ єсть вже побудовано богато домôвъ. Нова школа заосмотрена въ найновѣйшй меблѣ, въ якôй учить двохъ учителѣвъ.

Marion Heights есть на Greenough трактѣ, и одинокій ґрунтъ до продажи мѣжь Shamokin a Mt. Carmel.

Докладне вôддаленє вôдъ слѣдуючихъ копалень углевыхъ, котрыхъ много можна бачити зъ мѣста:

Greenough, въ мѣстѣ	1½ милѣ вôдъ Pennsylvania,	2¾ милѣ вôдъ Colbert,
1 миля вôдъ Natalie,	1½ м. вôдъ Richeros No 4 Slope,	3 милѣ вôдъ Richards,
1 миля вôдъ Scott,	2 милѣ вôдъ Sioux,	3 милѣ вôдъ Locust Spring,
1½ милѣ вôдъ Hickory Ridge,	2½ м. вôдъ Hickory Swamp	3 милѣ вôдъ Alaska.

Дежь инде, въ якôмъ лѣпшôмъ мѣсци може майнеръ осѣсти, щобы мавъ такъ близько и пôдъ рукою майны?!

Повѣтре здорове и вôдживляюче. Вода чиста въ великôмъ засобѣ а околиця прекрасна.

Кождый, хто може заощадити десять центôвъ денно, може купити собѣ лотъ на **Marion Heights** на мѣсячну выплату.

Глухоту

також шум в ушах лѣчить в найкоротшім часї. За тануцїну Пишить сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клініка St. Louis, Mo., 2933 Heurietta Str. 15 Aug 02

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

„О най ґали, о байґали, тажь то є друкованый листъ."

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинниковъ и иншихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:
S. KELTONIK,
PUNXUTAWNEY, PA. 582

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои цлебаніи.

Добрый вечеръ друже мій!
— Добрий вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милий
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файне!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надвычайно!

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

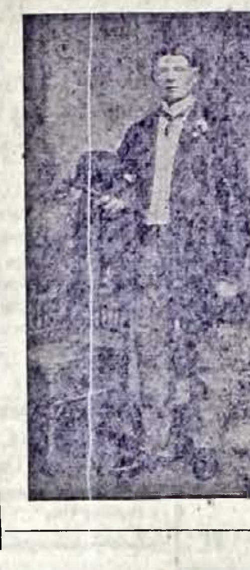
ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
Поанґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другй бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують.

Мы, Руснаки не жалуємо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Во вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи, а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюдивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, ґістерію, паралѣжь, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Єго добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько користь, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 рази тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 доларôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ єго силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь єсмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь вовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тй, котрй мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ нейскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
22 306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, ôдзнаки, хоругвы, униформы.

Цѣнникъ и пробы высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и новозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купѣть собѣ шифкарту вôдъ John-a Nemeth-a, 457 Washington St New York, N.Y.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Lansford обслужить чесно, тано и скоро. 11502

НАЙСИЛЬНѢЙШИМЪ ОРУЖІЕМЪ,

ЯКИМЪ МОЖНА ПОБОРОТИ ХОРОБУ И ВСЯКЙ СЛАБОСТИ ЄСТЬ — НАУКА.

Якимъ способомъ Професоръ Коллинсъ лѣчить хоробы?

Цѣлый свѣтъ признае, що наука єсть найсильнѣйшимъ оружіємъ, котрымъ поборюе ся всякй слабости. Лѣкарь, котрый хоче вылѣчити хорого, мусить пôзнати ся на єго хворотѣ. Мало ученй и недосвѣдченй лѣкарѣ не тôлько що не помагають хворымъ, але противно шкодять имъ. Єсли лѣкарь на певно не пôзнае слабôсть, предпише слабому лѣкъ на якусь иншу слабость а такимъ чиномъ не тôлько що не помагае але еще шкодить чоловѣку. Коли бы лѣкарь пôзнавъ ся на хоробѣ и предписавъ хворому потрѣбну медицину, то о много меньше людей умерало бы.

Добре знамый ученець, **Професоръ Коллинсъ** завсѣгды клавъ найбôльшу вагу на те, щобы акуратно пôзнати хвороту. Своею наукою и досвѣдченемъ дôйшовъ до того, що днесь дуже легко пôзнае всякую слабôсть и то безъ похибы.

Професоръ Коллинсъ черезъ свою науку богато добра здѣлавъ для людей, котрй славлять го теперь по цѣлôй Америцѣ. Абы всѣмъ вымогамъ лѣкарскимъ задосыть учинити, вôнъ мусѣвъ свôй закладъ лѣкарскій побôльшити и лучше зарядити. На се вынанявъ великій дôмъ, котрый находить ся пôдъ **№ 140 W. 34th Street**, где продовжуе свою благодарную дѣятельнôсть. Всѣ письма до него треба писати пôдъ тую адресою.

Кождый хворый чоловѣкъ,

котрый потребуе помочи лѣкарской, повиненъ удати ся до **Проф. Коллинса.** Не шукайте за иншими лѣкарями, що бысте потôмъ не каяли ся. **Проф. Коллинса** цѣла Америка знае и кождый вамъ скаже, що вôнъ є оденъ зъ найлучшихъ лѣкарôвъ. Такимъ успѣхомъ въ лѣченю хворыхъ во всѣхъ слабостяхъ якъ **Проф. Коллинсъ** не може жаденъ зъ лѣкарôвъ похвалити ся.

Професоръ Е. С. Коллинсъ.

Лѣчить всѣ слабости.

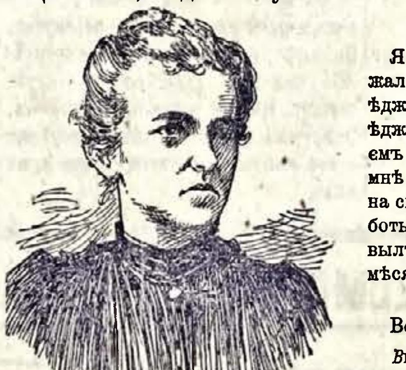
Проф. Коллинсъ сейчасъ спôзнае ся на слабости такъ мужескôй, якъ и женскôй и лѣчить зъ великимъ успѣхомъ во всѣхъ слабостяхъ а навѣть найбôльше застарѣлй и хроничнй хоробы. Хоробы жолудка, серця, печинки, нерокъ, легкихъ, мѣхура, крови, горла, носа, костей и т. д. лѣчить дуже скоро. Особенно звертае увагу на тайнй и поглавнй хоробы.

Мущины або женщины терпячи на подôбнй хоробы, нехай не ганьблять ся, лишь смѣло пишуть до **Проф. Коллинса** на низше подану адресу. Женщины терплячи на мѣсячнй непорядки, нехай не зволѣкають довго и чимъ скорше пишуть на подану адресу а **Проф. Коллинсъ** якъ найскорше буде старати ся имъ помогчи

Заразливи хоробы

Професоръ Коллинсъ лѣчить пôсля свого власного способу и ручить за скоре и цѣлковите выздоровлене.

Зъ тысячныхъ листôвъ котрй **Проф. Коллинсъ** дôставъ вôдъ своихъ вылѣченыхъ пацієнтôвъ, подаемо ту кôлька вытягôвъ:

Plymouth, Pa.

Я терпѣвъ черезъ довгій часъ на жалудкову слабость. По кождôмъ ѣдженю болѣло мене въ жолудку а ѣджене ся менѣ обридло. Заживавъемъ всякй захвалюванй лѣкарства, але мнѣ непомагало. Вкôнци такъ я упавъ на силахъ, що не мôгъ емъ нѣякоѝ роботы выконувати. А Проф. Коллинсъ вылѣчивъ меня въ протягу одного мѣсяця. Василь Лисико.

Boonton, N. J.

Высокоповажаный Проф. Коллинсъ! Даю до вѣдомости всѣмъ моимъ краянамъ, що Проф. Коллинсъ є найлѣпшимъ лѣкаремъ, якого я пôзнала въ моимъ житю. Я була хвора вôдъ 17. новембра 1901, до 30. юнія 1902. Мала я бите серца и трясламъ ся на цѣлôмъ тѣлѣ. Ходиламъ по розмаитыхъ докторахъ, але то мнѣ нѣпомогло. Опôсля удала ся я до славного Проф. Коллинса и вôнъ мене вылѣчивъ. Теперь я цѣлкомъ здорова. Сердечно вамъ дякую Впов. пане Професоръ. Жійте на славу и пожитокъ людскости на многая и благая лѣта!

Марія Барпа,
box 218, Boonton, N. J.

Mahanoy City, Pa.

Вашй лѣкарства я получивъ въ *Crystal Falls, Mich.* Теперь я буваю въ Mahanoy City, Pa. Лѣкарства менѣ помогли и цѣлкомъ я здоровъ. Дякую вамъ сердечно. Вы сте великій добродѣй убогихъ, бо такъ лѣчите бѣдного, якъ и богатого. Иншй лѣкарѣ лѣчать лишь тыхъ, що грошѣ мають а и такъ имъ ничь не поможуть. Вы сте найлѣпшій лѣкарь и справедливый чоловѣкъ; до васъ повиненъ кождый удавати ся. Тото подайте до ґазетъ, що бы о васъ кождый знавъ. Сердечно васъ здоровлю

Иванъ Реповай,
606 W. Water St., Mahanoy City, Pa.

Єсли кто є хворый, нехай пише до ПРОФ. КОЛЛИНСА и вôдповѣсть на слѣдуючи пытаня:

Кашлете?
Худнете?
Вомѣтуєте?
Маєте уплывы?
Тече вамъ зъ устъ?
Маєте розвôльнене?
Пече васъ въ горлѣ?
Маєте злый апетитъ?
Болить васъ въ боцѣ?
Маєте короткій вôддыхъ?

Маєте затверджене?
Свербить васъ шкора?
Трясуть ся вамъ руки?
Маєте нечистый языкъ?
Чуєте бôль въ костяхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Завертає ся вамъ голова?
Рѣже васъ пôдчасъ мочу?
Маєте сильне бите серца?
Курчить вамъ въ животѣ?

Чи скоро лякаєте ся?
Чи скоро застуджуєте ся?
Чи чуєте зиму въ неркахъ?
Чуєте бôль на верху головы?
Чи були сте хворй на заразливй хоробы?
Чи чуєте ся цѣлкомъ розпаленымъ?
Чи чуєте ся слабымъ, коли встаєте?

Закладъ лѣкарскій отвореный є кождого дня вôдъ 10. год. рано до 1. год. а по полудни вôдъ 2. до 5. Въ недѣлю лишь вôдъ 10. рано до 1. по полудни.

Пишѣть по руски и адресуйте такъ:

PROF. E. C. COLLINS,
New York Medical Institute, 140 W. 34th St., New York, N. Y